

ΥΠΑΤΙΑ Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ἐάν οἱ νεώτεροι χρόνοι ἐπιδεικνύουσι γυναί-
κας λογίας, οὐχ ἤττον ἔχει καὶ ἡ ἀρχαιότης νὰ
ἐπιδείξῃ τὰς ἑαυτῆς σοφὰς γυναίκας, αἵτινες ἢ
ὡς διδασκαλοὶ ἢ ὡς συγγραφεῖς καὶ τὸ φύλον
κτύπων ἐκλείψαν καὶ τὰς ἐπιστήμας προήγαγον.
Τῶν πλείστων ὁμῶς ἀρχαίων σοφῶν γυναικῶν
μόνον δυστυχῶς τὰ ὀνόματα γινώσκομεν, ὀλίγων
δὲ τινῶν καὶ τοὺς τίτλους τῶν συγγραμμάτων
αὐτῶν ἢ ἱστορία παρέδωκεν ἡμῖν. Αὐταὶ αἱ συγ-
γραφαί, αἱ μέχρις ἡμῶν διασω-
θεῖσαι, εἰσὶν ἐλάχιστα. Αἱ σο-
φί δὲ αὐταὶ γυναῖκες τῆς ἀρ-
χαιότητος πρὸς πάσας τὰς διευ-
θύνσεις τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας
στραφεῖσαι, ἀντιπροσωπεύουσι
πάσας τὰς ἀρχαίας φιλοσοφικὰς
σχολὰς, τὴν τε τῶν Πυθαγο-
ρείων καὶ τὴν τῶν Μεγαρέων,
τὴν κυρηναϊκὴν καὶ τὴν ἐπικού-
ρειον, τὴν πλατωνικὴν καὶ τὴν
νεοπλατωνικὴν, καὶ αὐτὴν τὴν
κινικὴν δὲν ἐλλείπουσι δὲ ἡμῖν
καὶ Ἰουδαῖαι καὶ χριστιαναὶ φι-
λόσοφοι. Τίς ἀγνοεῖ τὴν Πυθα-
γορείαν Θεανῶ, τὴν τοῦ Σωκρά-
τους διδάσκαλον Διοτίμαν, τὴν
κινικὴν Ἰππαρχίαν, τὰς μαθητριάς τοῦ Ἐπικού-
ρου Λεόντιον καὶ Δανάην τὴν αὐτῆς θυγατέρα,
καὶ πλείστας ἄλλας; Λυπηρὸν δ' εἰπεῖν ἡ ἱστο-
ρία τῆς φιλοσοφίας, ἣτις διέσωσεν ἡμῖν τὰ ὀνό-
ματα τῶν γυναικῶν αὐτῶν, παρέδωκε προσέτι
ὅτι πολλῶν ἐξ αὐτῶν τὸ ἦθος δὲν ἐτελειοποιεῖτο
συν τῇ ἀναπτύξει τοῦ πνεύματος· ὅτι τινὲς μά-
λιστα αὐτῶν ἦσαν κεκηρυγμένοι πολέμιοι τῆς
κοσμιότητος, προβιβάσασαι μέχρις ἀπιστεύτου
τὴν ἀναίδειαν. Εἶνε φαινόμενον τοῦτο ἕξιον τῆς
μελέτης τῶν ἠθικολόγων· διατί ἡ γυνὴ ἐνίστε,
προσκότῳ τὴν τοῦ πνεύματος καλλονήν, ἀπόλ-
λυσί τὴν ἐν τῇ φύσει αὐτῆς ἐγγενῆ, οὕτως εἰπεῖν,
αἰδῶ; Διατί, τηρουμένης παντοτε καὶ λαμβα-
νομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἀναλογίας, ἔχομεν ἐν τῇ
ἱστορίᾳ πλείστας ἀνηθικούς λογίας γυναίκας
ἢ ἀνηθικούς λογίους ἄνδρας;

Ἐάν ἔχομεν ὁμῶς ἀνηθικούς λογίους γυναίκας,
ἔχομεν ἐπίσης καὶ γυναίκας, ὧν ἡ πνευματικὴ
μόρφωσις ἐβαδισε παραλλήλως τῇ τοῦ ἠθους

τελειότητι, γυναίκας αἵτινες πρέπει νὰ τιμῶν-
ται διὰ τὴν παιδείαν τῶν καὶ νὰ θαυμάζωνται
διὰ τὴν σωφροσύνην τῶν. Πάσας δὲ ταύτας τὰς
σοφὰς καὶ σώφρονας ἀμα γυναίκας ὑπερέβη ἡ
Ἀλεξανδρινὴ φιλόσοφος Ὑπατία, ἧς τὸν βίον
προτιθέμεθα νὰ διαγράψωμεν. Ἡ γυνὴ αὕτη ἡ
οὐσα κάλλει ὠραία, εἴπερ τις ἄλλη γυνή, ὑπε-
ρηκόντισε συγχρόνως καὶ πάσας τὰς γυναίκας
κατὰ τὴν σοφίαν· ἡ φύσις εἶχε δωρήσῃ αὐτῇ
ἐκτάκτως ἕξοχον κάλλος σώμα-
τος καὶ ἕξοχον εὐφυΐαν καὶ πνευ-
ματικὰ χαρίσματα. Ἐκ τῶν προ-
γενεστέρων αὐτῆς οὐδεμία ὑψώ-
θη εἰς τὸν βαθμὸν, εἰς ὃν ἐκείνη
ἀνέβη, ἐκ δὲ τῶν μεταγενεστέ-
ρων, μὴ ἐξαιρουμένων μηδ' αὐ-
τῶν τῶν νεωτάτων, ἀμφιβαλ-
λομεν ἀνδύναται τις νὰ παρα-
βληθῇ πρὸς αὐτήν. Ζῶσα ἐδοξά-
ξασθη ὡς οὐδεμία ἄλλη γυνή,
πάντας δὲ τοὺς συγχρόνους αὐ-
τῆς ἄνδρας ὑπερέβη κατὰ τὴν
σοφίαν. Παραδόξως δὲ καὶ κατ'
ἀντίθεσιν καταπληκτικὴν ὅσον
ἐνδοξος ὑπῆρξεν ὁ βίος αὐτῆς,
τόσον οἰκτρὸν ἔσχε τὸ τέλος·

ΕΡΡΙΚΟΣ ΣΤΑΝΛΕΪ

γυναίκα φιλόσοφον οὐδεμίαν σχεδὸν ἔχουσι νὰ
ἐπιδείξωσιν οἱ αἰῶνες ὡς τὴν Ὑπατίαν· καὶ θά-
νατον δὲ φιλοσόφου, τόσον οἰκτρὸν καὶ ἀνάξιον,
παλιν ἡ ἱστορία οὐδένα ἀναφέρει.

Ἡ Ὑπατία ἐγεννήθη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκ πα-
τρὸς Θεάωνος. Ἔτος τῆς γεννήσεως αὐτῆς λέ-
γεται, κατὰ πάσαν πιθανότητα, τὸ 355 μετὰ
Χριστόν· ἀκριβῶς ὁμῶς εἰπεῖν, τοῦτο εἶνε ἀπρο-
σδιόριστον. Κατὰ τὸν Φιλοστόργιον, ἤκμαζεν
ἤδη, ὡς διδάσκαλος τῆς φιλοσοφίας, ἐπὶ τῶν
αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου Βαλεντος καὶ Βα-
λεντιανοῦ (379), μόλις δηλαδὴ εἰκοσιεττρα-
τῆς. Κατὰ δὲ τὸν Μαλαλαν, ὅτε ἐθανάτωθη ἦν
« παλαιὰ γυνή »· ἐκφρασίς, ἣτις εἶνε λίαν ἀ-
προσδιόριστος, διότι παλαιὰ δύναται νὰ θεω-
ρηθῇ πᾶσα οὐχὶ νέα πλέον τὴν ἡλικίαν. Παρα-
δεχόμενοι τὸ ἀνωτέρω ἔτος 355 ὡς ἔτος τῆς
γεννήσεώς της, ὑπολογίζομεν ὅτι ἐφανεύθη ἄγουσα
τὸ ἐξηκοστὸν πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς.
Ὁ πατὴρ τῆς Ὑπατίας Θεῶν ἦτο φιλόσοφος Αἰ-

γύπτιος, κατά τὸν Σουΐδαν, εἰς τῶν ἐκ τοῦ Μουσειοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας. ἤκμασε δὲ ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως, καὶ ἔγραψε διάφορα συγγράμματα, ὧν ὀλίγιστα μόνον καὶ οὐχὶ τὰ κάλλιστα περιεσώθησαν. Τοιοῦτου πατρὸς θυγατὴρ οὖσα ἡ Υπατία ἠκολούθησε τοῖς ἔχουσιν αὐτοῦ. Ὁ Θεὸς ἄλλως ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ἀφιέρωσε τὴν παιδα εἰς τὰ γράμματα, μνήσκει αὐτὴν ὅσα τὸ γυναικεῖον φύλον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἦτο ἀμύητον τότε. Καὶ δὲν ἐφεύθη τῶν ἐλπίδων ὁ Θεὸς, διότι, ἐπειδὴ κατὰ τὸν Σουΐδαν ἡ Υπατία ἦτο αὐτὴν φύσιν γενναϊότερα τοῦ πατρὸς, οὐκ ἠρέσθη τοῖς διὰ τῶν μαθημάτων παιδεύμασιν ὑπὸ τῶ πατρὸς, ἀλλὰ καὶ φιλοσοφίας ἠψατο τῆς ἄλλης οὐκ ἄγενησθε. Ἔρκειν ἄλλως ἡ εὐφυΐα καὶ ὁ πρὸς τὰ γράμματα ἔνθεος ζῆλος αὐτῆς, ὅπως ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μορφωθῆ εἰς γυναικεία σοφίαν, διότι ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ εὐρίσκειν ὅ,τι ἐπόθει — τὸ περιώνυμον Μουσεῖον, τὰς ὀνομαστάς βιβλιοθήκας, ἐν αἷς ἡ φιλομουσία τῶν Πτολεμαίων εἶχεν ἀποταμιεύσει πᾶσαν ἀνθρωπίνην σοφίαν, σχολὰς φιλοσοφικὰς δύο, τὴν νεοπλατωνικὴν, ἔργων τοῦ Ἀρμυώνιου Σακκά, καὶ τὴν ἀριστοτελικὴν, ἴδρυμα τοῦ Ἀνατολίου σχολῆν ἱατρικὴν, τῶν φιλοσοφικῶν σχολῶν ἐφ' ἡμίλλων, τσαυτῆς φήμης καὶ τιμῆς ἀπολαύουσαν, ὥστε ἤρκει τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἦν μαθητῆς αὐτῆς, ὅπως ἔχει κύρος ἀπεριόριστον. Εἴτις δ' ἐπόθει καὶ χριστιανικὴν σοφίαν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, εἶχεν ἐκεῖ τὴν περιδοξὸν κατηχητικὴν θεολογικὴν σχολὴν τοῦ Ἀθηναγόρου. Μὴ ἐπιλανθάνομεθα πρὸς ταῦτα ὅτι ὁ εἰς Ἀλεξανδρείαν εἰσερεύσας πλοῦτος καὶ ἡ εὐμερὶα εἰλικύσαν καὶ τοὺς ἀπανταχοῦ λογίους καὶ σοφοὺς οὕτω δὲ θὰ ἠμολογήσωμεν ὅτι οὐδὲν φτωχότερον κέντρον ἐν τῷ κόσμῳ ὑπῆρχε τῆς παρὰ τὸν Νεῖλον ἐπωνύμου Ἀλεξανδρου τοῦ μεγάλου μεγάλης πόλεως. Εὐνοηθεῖσα λοιπὸν ὑπὸ τῆς τύχης ἡ Υπατία νὰ γεννηθῆ μὲν καὶ ἀνατραφῆ καὶ παιδευθῆ ἐν τοιαυτῇ πόλει, οἷα ἡ Ἀλεξανδρεία, νὰ τύχῃ δὲ πατρὸς φιλοσόφου καὶ φιλοτιμηθέντος νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἀξίαν ἐκτοῦ θυγατρός, οὐ μόνον τὴν παιδείαν τοῦ πατρὸς προσεκτήσατο, ἀλλὰ καὶ τοῦτον ὑπερῆκόντισεν, ὥστε ἡ τῆς κόρης λαμπρῶν τὸ τοῦ γεννήτορος φῶς ἐπεσκέασεν. Ἡ φήμη περὶ τῆς ἐκτάκτου παιδείας αὐτῆς δὲν ἐβράδυνε νὰ διαδοθῆ καὶ πέραν τῶν ὁρίων τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ, ὡς θὰ ἴδωμεν, πάντες ἐσπευδὸν ὅπως θυμάσῃ τὴν φιλόσοφον γυναικίαν καὶ διδασκάλωσιν τι ἀπ' αὐτῆς. Εἰς τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἐνεβάθυνεν. Ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἱστορικὸς Σωκράτης μαρτυρεῖ περὶ τῆς Υπατίας ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον προὔθη παιδείας, ὡς ὑπερακοντίσαι τοὺς κατ' αὐτὴν φιλοσόφους, τὴν δὲ πλατωνικὴν ἀπὸ Πλωτίνου καταγομένην διατριβὴν δια-

δέξασθαι, καὶ πάντα τὰ φιλόσοφα μαθήματα τοῖς βουλομένοις ἐκτίθεσθαι. «Ὅτι δὲ τοὺς συγχρόνους αὐτῆς φιλοσόφους ὑπερῆκόντισεν, ἐπιβεβαιῶ καὶ Νικηφόρος ὁ Κάλλιςτος, λέγων «ὕπερβῆναι μῆτοιγε τοὺς κατ' αὐτὴν φιλοσόφους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ πολλοῦ γεγεννημένους».

Τὸ δὲ ἀξιοθαυμαστότερον εἶνε, ὅτι ἡ Υπατία ἦν εἰδήμων οὐχὶ ἐνὸς μόνου ἐπιστημονικοῦ κλάδου, ἀλλὰ πάσης τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γνώσεως κάτοχος ἀνήκειν εἰς τὰ ἐκτάκτα ἐκείνα πνεύματα, ἅτινα δύνανται νὰ περιλάβωσι πᾶν εἶδος ἐπιστητοῦ. Ὡς φιλόσοφος ἐγίνωσκε πάντα τὰ φιλοσοφικὰ τῆς ἀρχαιότητος συστήματα, ἐνεβάπτισθη δὲ ἰδίᾳ εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ τότε ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπικρατοῦντος Νεοπλατωνισμού. Ἐν τοῖς μαθηματικοῖς διδασκαλὸν ἔσχεν, ὡς εἴπομεν, τὸν πατέρα αὐτῆς Θεῶνα· καὶ τὸν ἐγγηράσαντα τοῦτον ἐν τῇ μελέτῃ τῶν μαθηματικῶν πατέρα ἢ θυγατὴρ ὑπερέβαλε, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἱστορικῶν. Συνέγραψε δὲ καὶ τὰ ἐξῆς μαθηματικὰ ἔργα ἡ Υπατία, ὧν τὸ περιεχόμενον ἀπολεσθέντων ἀγνοεῖται. Ἐπὶ μνημὸς εἰς Διόφαντον, τὸν ἐξοχὸν ἐκείνου ἀριθμητικόν, τὸν ἀπὸ τῶν μαθηματικῶν ἐπικληθέντα ὑπόμνημα εἰς τὰ κωνικά τοῦ Ἀπολλωνίου, τοῦ ὀνομαστοῦ Περγαίου μαθηματικοῦ. Ἐκ τῶν μαθηματικῶν δὲ κλάδων ἰδίως ἠρέσκετο ἡ Υπατία εἰς τὴν Γεωμετρίαν· ὅθεν ὁ Δαμασκίος (παρὰ Φωτίῳ) κατ' ἐξοχὴν αὐτὴν γεωμετρικὴν ἀποκαλεῖ. Ὁ Ἡσύχιος μαρτυρεῖ πρὸς τοῦτο ὅτι ἡ γυνὴ ἐκείνη «ὑπερβάλλουσαν σοφίαν καὶ μαλιστα εἰς τὰ περὶ ἀστρονομίας» ὁ δὲ Φιλοστόργιος προστίθει «πολλῶν κρείττω γενέσθαι τοῦ διδασκάλου (Θέωνος) καὶ μαλιστα γὰρ περὶ τὴν ἀστροθεῖα τέχνην». Ὁ δὲ Σουΐδης ἀναφέρει καὶ ἀστρονομικὸν αὐτῆς σύγγραμμα, ἀπολεσθὲν δυστυχῶς καὶ αὐτὸ μετὰ τῶν ἄλλων. τοῦτο δὲ ἦν Ἀστρονομικὸς τις Κανὼν. Πρὸς ταῖς ἀνωτέρω ἐπιστήμας ἐκείνητο ἡ Υπατία καὶ τεχνουργικὰς γνώσεις, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ Συνεσιίου, ὅστις, δωρούμενος ἕνα ἀστρολάβον (ἀστρονομικὸν ἐργαλεῖον) πρὸς τὸν Παιώνιον, γράφει «Προσάγω δὲ σοι δῶρον, ἐμοῖτε δοῦναι, σοῖτε λαβεῖν πρεπεδέστατον· διανοίας μὲν ἔργον ἐμῆς, ὅσα μοὶ συνευπόρησεν ἡ σεβασμιωτάτη διδασκαλὸς (Υπατία). Φαίνεται ὅμως ὅτι ὁ ἀστρολάβος ἐκεῖνος ἐφιλοτεχνήθη τῇ ἀρωγῇ τῆς Υπατίας. Ἡ ἐπιστήμη ὅμως ἐκείνη, ἣτις ἀπθανάτισε τὴν Υπατίαν εἶνε ἡ φιλοσοφία. Ταῦτην ἐδιδάχθη, ὡς ἦν ἐπόμενον, πρῶτον ἐν αὐτῇ τῇ γενετείρᾳ Ἀλεξανδρείᾳ, ἀφοῦ πρότερον προπαρεσκευάσθη ἐν τοῖς μαθηματικοῖς ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτῆς Θεῶνος· διότι τὰ μαθηματικὰ ἦσαν, οὕτως εἶπεῖν, προπαιδεία τις καὶ προεισαγωγὴ εἰς τὰς βαθυτέρας φιλοσοφικὰς μελέτας. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δὲ, ὡς ἐρρήθη, ἤκμα-

τότε ἡ περιώνυμος φιλοσοφικὴ σχολή, ἣτις, τὴν τοῦ Πλάτωνος φιλοσοφίαν ἀσπασθεῖσα, διετύπωνεν αὐτὴν καὶ ἀνεμόρφωσεν ὑπὸ νέαν ὅλως ἔποψιν, καὶ διὰ τοῦτο Νεοπλατωνικὴ ἐπεκλήθη. Τῆς Νεοπλατωνικῆς φιλοσοφίας ἰδρυτῆς ἐγένετο, κατὰ τὸν τρίτον ἀπὸ Χριστοῦ αἰῶνα, Ἀρμυώνιος ὁ Σακκάς, ὁ Θεοδιδάκτος ἐπικληθεῖς. Ὁ Ἀρμυώνιος εἶχε συμβιβάσῃ ἐν τοῖς ἐπικαίροις καὶ ἀναγκαιοτάτοις τῶν δογμάτων τὴν τοῦ Πλάτωνος γνώμην πρὸς τὴν τοῦ Ἀριστοτέλους, καὶ οὕτως ἐθῆκε τὰς βάσεις τῆς ἐκλεκτικῆς μεθόδου τῆς μετὰ ταῦτα φιλοσοφίας.

Ἐν μόνῃ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ θὰ ἠδύνετο ἡ Υπατία νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸν ὑπατον βαθμὸν τῆς φιλοσοφικῆς ἀναπτυξέως, διδασκομένη παρ' ἀνδρῶν, ὧν τὰ ὀνόματα κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους μετὰ θαυμασμοῦ περιεφέροντο ἐν πάσῃ Ἑλληνικῇ χώρᾳ· οὐχ' ἦττον δὲν ἠρέσθη εἰς τὰ τῶν φιλοσόφων τῆς πόλεως ἐκείνης διδάγματα, ἀλλὰ, ποθοῦσα εὐρυτέραν παιδείαν καὶ ἐπιεμένη καὶ ἄλλων φιλοσόφων διδασκαλίαν, ἐστράπη τὴν εἰς Ἀθήνας ἀγούσαν. Αἱ Ἀθηναὶ ἡμίλλωντο πρὸς τὴν παρὰ τὸν Νεῖλον μεγαλόπολιν ὡς πρὸς τὰ γράμματα. Καίτοι ἀποβαλοῦσαι πολὺ τῆς πάλαι ποτὲ εὐκλείας δὲν ἐταπεινώθησαν ὅμως, καὶ ἐκεῖ δὲ ἤκμασε νεοπλατωνικὴ σχολή, ἣν ἐκόσμου ἐπίσης ὀνομαστοῦ διδασκαλοῦ, οἷοι Πλούταρχος ὁ Νεστορίος, ὁ Ἰεροκλῆς, ὁ Πρόκλος καὶ ἄλλοι. Ἐν Ἀθήνας λοιπὸν ἡ κροάσατο τοιοῦτων φιλοσόφων ἡ Υπατία. Ἡ φήμη τῆς νεαρᾶς φιλοσόφου δὲν ἐβράδυνε νὰ ἰδωθῆ καὶ ἐνταῦθα· πάντες ἐπροθυμοῦντο νὰ ἰδῶσιν αὐτὴν καὶ παρὰ τῆς ἐπι διδασκομένης νὰ διδασκῶσιν τι, καὶ διὰ τοῦτο ὁ οἶκος αὐτῆς ἐν Ἀθήναις, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Σουΐδα, ἦτο τὸ συνεντευκτήριον τῶν ἀρχόντων τῆς πόλεως καὶ τῶν φιλοσοφούντων.

Ἐπὶ πόσον χρόνον διέτριψεν ἡ Υπατία ἐν Ἀθήναις δὲν γινώσκωμεν θετικῶς· λαμβάνοντες ὅμως ὑπ' ὄψιν ὅτι νεαρὰ τὴν ἡλικίαν ἦν διδασκαλὸς ἐν τῇ σχολῇ τῆς Ἀλεξανδρείας, δυναμὲθα νὰ εἰκάσωμεν ὅτι ἡ ἐν Ἀθήναις διατριβὴ αὐτῆς δὲν παρετάθη ἐπὶ πολὺ. Ἐπανελθούσα εἰς Ἀλεξανδρείαν ἡ Υπατία ἀνεβίβασθη ἀμέσως εἰς τὸ ὑπατον ἀξίωμα διδασκαλοῦ τῆς φιλοσοφίας ἐν τῇ νεοπλατωνικῇ σχολῇ· τοῦτο συνέβαινε ἐν τῇ ἐποχῇ πλείστοι ἄνδρες φιλόσοφοι διέπρεπον ὡς συγγραφεῖς καὶ διδασκαλοὶ ἐν τε Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἐν Ἀθήναις καὶ ἄλλαχοῦ. Ἡ προτίμησις δὲ τῆς Υπατίας, γυναικὸς αὐτῆς, παρὰ πάντας τοὺς φιλοσόφους ἄνδρας, δυναμένους ἐπίσης ν' ἀναδειχθῶσι τῆς φιλοσοφίας διδασκαλοὶ μαρτυρεῖ τρανότερον πάσης ἄλλης μαρτυρίας ὅτι πάντας τοὺς συγχρόνους φιλοσόφους ὑπερέβη.

Ἐξ ὑπολογισμῶν δυναμὲθα σχεδὸν νὰ ὀρι-

σωμεν τὸ ἔτος, ἐν ᾧ ἡ Υπατία ἀνέλαβε τὴν διδασκαλίαν τῆς νεοπλατωνικῆς φιλοσοφίας ἐν τῇ σχολῇ τῆς Ἀλεξανδρείας. Ὁ Σουΐδης λέγει «ὅτι ἤκμασεν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀρκαδίου» (395—408 μ. Χ.), οὐχ' ἦτον κατὰ τὸν Φιλοστόργιον, εἶχεν ἤδη καταστῆ περιώνυμος πολὺ πρότερον ἐπὶ Βαλεντος καὶ Βαλεντιανῶ (379). Ὡστε δὲν ἀπέχουμεν τῆς ἀληθείας τεκμηριόμενοι ὅτι τὴν διδασκαλίαν ἀνεδέχθη περὶ τὸ 380 μ.Χ.

Ἡ Υπατία εἰς τοσοῦτον ὕψος φιλοσοφίας ἀνῆλθεν, ὥστε ἀπεδοθῆ αὐτῇ κατ' ἐξοχὴν τὸ ἐπιθετικὸν φιλόσοφος· ὁ Σουΐδης τὴν ὀνομάζει «φιλόσοφον γινώριμον», ὁ μαθητῆς αὐτῆς Συνέσιος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τὴν προσαγορεύει «θεοφιλεστάτην φιλόσοφον» ἢ καὶ ἀπλῶς «φιλόσοφον», Ἰωάννης ὁ Μαλάλας ἐν τῇ χρονογραφίᾳ αὐτοῦ «περιβόητον φιλόσοφον» λέγει αὐτὴν, «περὶ ἧς μεγάλα ἐφέρετο» «ἄχραντον ἄστρον τῆς σοφῆς παιδείσεως» ἀποκαλεῖ αὐτὴν ἀρχαῖόν τι ἐπιγράμμα, ἔργον κατὰ τινὰς μὲν Παύλου τοῦ ἐπιγραμματοποιοῦ, ἀκμάσαντος ἐπὶ Ἰουστινιανῶ, κατὰ τινὰς δὲ τοῦ μαθητοῦ αὐτῆς τῆς Υπατίας Παλλὰδα.

Ἡ Υπατία ἐκείνητο δύο προσόντα, ἅτινα ἐξοχα καθ' ἑαυτὰ ὄντα, σπανίως ἀπαντῶσι συννηωμένα ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ λογίᾳ γυναικί τῆς ἀρχαιότητος. Ἐν πρώτοις ἡ Υπατία ἦτο εὐμορφος ἢ δὲ ὠραιότης αὐτῆς, ἐάν κρινώμεν ἐκ τῆς ἐκφράσεως τοῦ Σουΐδα, δὲν ἦτο κοινὴ καὶ συνήθης· κατ' αὐτὸν «ἦν σφόδρα καλὴ τε καὶ εὐειδής». Πρὸς τὴν ἀρετὴν δὲ αὐτῆς ταῦτα, πρὸς τὴν τῆς μορφῆς ὠραιότητα ἡμίλλωτο ἄλλη ἀγῆρατος καὶ ὑπερτέρα ὠραιότης, ἡ τῆς ψυχῆς· ἦτο ἡ Υπατία ἐν τῇ εὐρυτάτῃ τῆς λέξεως σημασίᾳ παρθέρος ἐνάρετος, ἀπρὸς τῷ διδασκαλικῷ καὶ εἰς ἄκρον ἀναβάσα τῆς πρακτικῆς ἀρετῆς, δικαία τε καὶ σώφρων γεγονυῖα κατὰ τὸν Σουΐδαν. Τὸ ἐπιγράμμα, οὐ ἀνωτέρω ἐμνημονεύσαμεν, τὴν ἀρετὴν αὐτῆς ἐξυμνοῦν, ἔχει ὡς ἐξῆς.

Ὅταν βλέπω σε, προσκυνῶ, καὶ τοὺς λόγους, τῆς παρθένου τὸν οἶκον ἀστῶν βλέπων. εἰς οὐρανὸν γὰρ ἐστὶ σου τὰ πράγματα, Ὑπατία σεμνή, τῶν λόγων εὐμορφία ἄχραντον ἄστρον τῆς σοφῆς παιδείσεως.

Διὰ δὲ τὴν ἐπὶ σεμνότητι φήμην, ἧς ἀπήλαυεν ἡ Υπατία καὶ χάρις εἰς τὴν ἐπὶ τῆς σωφροσύνης αὐτῆς πεποιθῆσθαι τῶν ἀνθρώπων, ἠδύνατο, χωρὶς νὰ προκαλεῖται σκανδαλον, νὰ διατελῆ εἰς σχέσεις πρὸς προύχοντας ἄνδρας καὶ νὰ διατρέβῃ ἐν μέσῳ τῶν ἀνδρῶν· «διὰ τὴν παρούσαν αὐτῇ ἐκ τῆς παιδείσεως σεμνήν παρῆσιαν», παρρητηρεῖ ὁ Σωκράτης, «σωφρόνως εἰς πρόσωπον ἤρχετο· καὶ οὐκ ἦν τις αἰσχύνῃ ἐν μέσῳ ἀνδρῶν παρεῖναι αὐτὴν. Πάντες γὰρ δι' ὑπερβάλλουσαν σωφροσύνην πλέον αὐτὴν ἠδύνετο καὶ κατεπλήττοντο».

Ἡ Ὑπατία, καίτοι ἐξόχως εὐειδῆς οὐσα, διετέλεσεν ἄγαμος. Καί καλεῖ μὲν αὐτὴν ὁ βιογράφος Σουΐδας «γυναικὴ Ἰσιδώρου τοῦ φιλοσόφου», ἀλλ' ἡ εἰδησις αὕτη διὰ πολλοὺς λόγους εἶνε βεβαίως ἡμαρτημένη. Διετέλεσε λοιπὸν ἄγαμος ἡ ὡραία Ὑπατία ἴσως διότι, ὡς ἀληθῆς φιλόσοφος, ἠθέλησε νὰ δείξῃ ἑαυτὴν ἀνωτέραν τῶν τοῦ φύλου αὐτῆς ἁρμῶν, τὸ ἦττον τῷ κρείττονι ὑποβαλοῦσα· ἠθέλησε νὰ ἀφιέρωσιν ἑαυτὴν ὅλην μόνῃ τῇ γνῶσει καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ, μὴ ἀνεχομένη νὰ περισπᾶται ἐν ταῖς μελέταις αὐτῆς ὑπὸ τῶν βιωτικῶν μεριμνῶν, ἃς συνεπάγεται ὁ γάμος.

Ἀλλὰ, καίτοι ἡ Ὑπατία δὲν ἠράσθη ἀνδρὸς, κατὰ τὴν συνήθη ἔννοιαν τοῦ πράγματος, δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ κωλύσῃ καὶ τοὺς ἀνδρας, ἀπὸ τοῦ νὰ συλλάβωσι πρὸς αὐτὴν ἔρωτα. Ὁ ἔρωτι πρὸς αὐτὴν ἐκκαυθεῖς ἦτο εἰς τῶν μαθητῶν της, ὅστις φαίνεται προῖδη καὶ εἰς ἐκφρασίαν τοῦ πάθους τοῦ πρὸς τὴν διδάσκαλον. Ἀξιοθαύμαστος δὲ εἶνε ὁ τρόπος δι' οὗ αὕτη ἑαυτὴν τοῦ νεανίου ἀπήλλαξε, καὶ τὸν νεανίαν τοῦ παθήματος, τρόπον μαρτυρῶν ὅτι ἡ σοφία εἶχεν ἐξευγενίσῃ καὶ ἀποπνευματώσῃ, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ὄλην καὶ πᾶν ὕλικόν παρὰ τῇ Ὑπατίᾳ. Κατὰ τινα ἀρ-

χίαν μαρτυρίαν, οἱ ἀπαιδευτοὶ ἐπίστευον ὅτι ἡ φιλόσοφος, «διὰ μουσικῆς, ἀπήλλαξε τὸν νέον τῆς νόσου». Ἡ μουσικὴ τὴν σήμερον ἤκιστα συντελεῖ εἰς καταπράυνσιν τοιοῦτου πάθους, οἷος ὁ ἔρωσις· τούναντιον μάλιστα, ποίησις καὶ μουσικὴ εἰσὶν αἱ δύο θρηπτικαί, οὕτως εἰπεῖν. οὐσίαι τοῦ ἔρωτος· ἀλλ' ἐν τῇ ἀρχαιότητι, παρὰ τε Ἑλλῆσι καὶ Ῥωμαίοις, ἄλλο ἐσήμαινεν ἡ λέξις μουσικὴ. Αὕτη στενῶς συνεδέετο πρὸς τὰ μαθηματικὰ καὶ τὴν φιλοσοφίαν· οἱ δὲ Νεοπλατωνικοὶ ἐδόξαζον ὅτι αὕτη ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν μαγείαν, καὶ ὅτι διὰ τῆς μαγικῆς δυνάμεως αὐτῆς ἐθεραπεύοντο ἀσθενεῖαι τινες καὶ πάθη ψυχικά. Μὴ ὁ Δαβὶδ κατὰ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην δὲν ἐθεράπευε τὸ δαιμόνιον τοῦ Σαοὺλ διὰ τῶν ἐναρμονίων μελῶν τῆς λύρας αὐτοῦ; Γνωστοῦ λοιπὸν ὄντος παρὰ τῷ ὄχλῳ τῆς Ἀλεξανδρείας ὅτι ἡ Ὑπατία ἦτο μαθηματικὴ, ἦτοι ὡς εἶπομεν μουσικὴ, καὶ ὅτι ὡς τοιαύτη κατεγίνετο εἰς μαγικὰς τέχνας, εὐεξήγητος ἀποβαίνει ἡ παρὰ τῷ ὄχλῳ ἐπικρατήσασα γνώμη, ὅτι δῆθεν ἡ Ὑπατία διὰ τῆς μουσικῆς ἐθεράπευσε τὸν ἔραστον γενόμενον τοῦ κάλλους αὐτῆς νεανίαν.

¹Εἰσὶν τὸ ἔλεος.

ΣΗΥΡ. Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Ἡ λυγερή

Συνέχεια τῆς σ. 326

Εὐθὺς ἡ αἴθουσα ἐκενώθη. Αἱ γραῖαι, αἱ μεσάκοποι, αἱ νεανίδες καὶ τὰ παιδία συνωστίζοντο ἤδη ἐπὶ τοῦ ξυλίνου ἐξώστου, προβάλλουσαι τὰς κεφαλὰς καὶ διαμφισβητοῦσαι τὰς θέσεις ἐν ἀνταλλαγῇ φωνῶν καὶ γελῶτων μεταξὺ τῶν ὁποίων ἠκούοντο καὶ κλαυθμυρισμοὶ στενοχωρηθέντος εἴτε πατηθέντος παιδίου.

— Τὴν κουλούρα! ἔχουν τὴν κουλούρα!... ἐφώναζε μικρὰ κορασὶς, τύπτουσα τὰς παλάμας ἐξ ὑπερμέτρου χαρᾶς.

Ἐφ' ὄντι ὁ ἄμιλος τοῦ Βρανᾶ καὶ τῶν φίλων του ἤρχετο φέρων θριαμβευτικῶς τὴν κουλούρα. Μετὰ τὸν ἵππικόν ἀγῶνα οἱ νέοι ἐπορεύθησαν εἰς τὴν στάνην τοῦ γέρω Γκόρα, ὅπου ὁ πλούσιος οὗτος πατριάρχης μὲ τὰ κοπέλια καὶ τοὺς υἱοὺς του ὑπηρετεῖ ἐν ἀδόλῳ χαρᾷ τοὺς πολυαριθμοὺς ξένους του. Ἐρχοντο προθύμως τὸ σουβλιαστὸν ἀρνίον, τὸ πουγανωτὸν κατσίκιον καὶ τὴν ἄδολον τυρόπητταν τοῦ γέρω Γκόρα κ' ἐρόφησαν ἀφθόνως τὸν κόκκινον οἶνόν του. Μετὰ τὰς διαχύσεις τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εὐθυμίας των, ἀποχειρετίσαντες τοὺς βλαχπομιμένας ἐκίνησαν διὰ τὴν κωμόπολιν. Ὁ Γεώργιος Βρανᾶς δὲν ἦτο ὀλιγώτερον συγκινημένος τοῦ Κοροῖβου, τοῦ ἀρχαίου ὀλυμπιονίκου εἰσερχομένου εἰς τὴν γενετικὴν πόλιν. Ὁ ἵππος του ἦτο νικητὴς ἄρα ἦτο καὶ αὐτὸς νικητὴς· καὶ ὄχι μόνον αὐτὸς ἀλλὰ

καὶ ὅλοι οἱ συντροφοὶ του! Καὶ ἤρχοντο ἤδη ἐξημμένον ἔχοντες τὸν νοῦν ὑπὸ τοῦ οἴνου οἱ νέοι, ὀρθὸν τὸ σῶμα ἐκ τοῦ θριάμβου, ἀνὰ τέσσαρες, μὲ τὰς χεῖρας συμπεπλεγμένας ἐπὶ τῶν ὤμων ἀλλήλων, εἰς ἓνα ὄγκον πολυσύνθετον ἐξ ἵππων καὶ ἀνδρῶν. Εἰς τὸ μέσον τοῦ πρώτου στοιχοῦ διακρίνετο διὰ τὸ πλούσιον τῆς στολῆς καὶ τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημά του ὁ Βρανᾶς ἐμπεπερασμένην κρατῶν διὰ μαχαίριον τὴν κουλούραν, τῆς νίκης τὸ ἄθλον, καὶ ὁ ἵππος του, μεγαλοπρεπῶς βαδίζων, ἀνακινῶν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ στεφανηφόρον κεφαλὴν, ὡσεὶ κατενοεῖ τὸν θρίαμβον ὃν κατήγαγε. Καὶ οἱ ἄλλοι ἵπποι μετ' εὐρύθμου βαδίσματος, ἔφερον τοὺς ὑπερηφάνους ἀναβάτας των, τραγωδοῦντες ἐναλλάξ, τὸ τραγοῦδι τοῦ τροπαιοφόρου Στρατηλάτου, διὰ τοῦ ὁποῦ ὁ ποιητὴς τοῦ λαοῦ παρέστησε συγκινητικώτερον καὶ θελκτικώτερον τοῦ ὕμνογράφου τὸ θεῦμα:

Ἅγιε μ' αἰ Γεώργη στρατηγέ καὶ γριβοκαβαλλάρη, ἀρματωμένε μὲ σπαθὶ καὶ μὲ χρυσὸ κοντάρι, ἄν ἄγιος μοιάσεις ἔς τὴ θωρία, ἄν ἤλιος ἔς τὴ λαμ-

πρότη

παρακαλῶ σ' ἀφέντη μου καὶ τιμὴ μου Στρατιώτη!... Οἱ πανηγυρισταὶ οὕτω ἐπλησίαζον πρὸ τῆς οἰκίας Καινούριου. Ἀπέναντι αὐτῆς ὑπῆρχεν εὐρὺ οἰκόπεδον, κατεστραμμένος κῆπος, μ' ἐρείπια οἰκίσκου εἰς τὸ βάθος καὶ ἀρκετὰς πέριξ συγκομωρίας. Ἐπὶ μιᾶς τούτων ἐκυμάτιζεν ὕψηλὰ

κοκκίνη σημαία κάτω δὲ εἰς τὴν σκιάν τῶν λοιπῶν, διεσπαρμένα ξύλινα καθίσματα ἐμαρτύρουν ὅτι ἐκεῖ ἦτο πρόσκαιρον οἰνοπωλεῖον. Τὰ πρόσκαιρα αὐτὰ οἰνοπωλεῖα εἶνε συνήθη εἰς τὰ χωρία κατὰ τὰς ἐπισήμες ἡμέρας καὶ χρησιμεύουν ὡς κέντρα εὐθύμου συναθροίσεως, ἀφοῦ τὰ κafenεία καὶ τὰ καταστήματα τῆς ἀγορᾶς κλείονται. Πτωχοὶ χωρικοὶ ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου ἐναποθηκεύοντες δι' ἰδίαν χρῆσιν οἶνον εἰς τὰς οἰκίας των πωλοῦν ἐξ αὐτοῦ ὀλίγον κατὰ τὰς τοιαύτας ἡμέρας, προσποριζόμενοι δι' ἐλαχίστου ἐμπορεύματος ἀρκετὰ κέρδη. Τοῦτο λοιπὸν ἔλαμνεν ἐκεῖ ὁ Ἀριστείδης, μεσόκοπος χωρικός, ἔχων λευκὸν σκουρᾶκι ἐκ μανδαπολαμίου εἰς τὴν κεφαλὴν, ὕψωμένας τὰς χεῖρας τοῦ ὑποκαμίσου μέχρι τῶν ὤμων, τὰς δὲ τοῦ μείντανιου ἡρμωμένας χιαστὶ ὀπισθεν διὰ βελόνης, ποδιὰν κατὰ βρεκτον ἐπὶ τῆς φουστανέλλας κ' ἐλευθέρους κνημιδῶν τοὺς πόδας. Ὁ τραυλὸς οὗτος χωρικός ἐφαίνετο ὅτι ἐγεννήθη διὰ τὸ ἐπαγγεῖμα τοῦ οἰνοπώλου, οἱ δὲ συμπατριῶται του ἔλεγον ἀκόμη ὅτι οἶνον ἐπώλει καὶ εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς του. Διότι ἀδιαλείπτως ἔφερον ἐπὶ τοῦ προσώπου του τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου, ἐπὶ δὲ τῶν ἐνδυμάτων του, καὶ ὅταν ἀκόμη ἦτο ἀργός, τὴν βαρεῖαν ὀσμὴν του. Ἦτο πολὺλογος, ἀκούραστος εἰς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγεῖματός του, βεβεργμένος ἐντὸς καὶ ἐκτὸς, καθ' ὅλα τύπος Διονύσου τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἦδη ἠσχολεῖτο εἰς τὴν ἐξόφλησιν παλαιῶν λογαριασμῶν τοὺς ὁποίους εἶχε μετὰ τοῦ Κουτσαναστάση ἀγκλοῦ κρασσοπατέρα, σκεφθέντος τότε κατὰ τὴν μέθην του νὰ πληρώσῃ τὰ χρέη του. Ἀλλ' ἐφαίνοντο εἰς αὐτὸν ἐξωγκωμένα ταῦτα, κ' ἐζήτηε παρὰ τοῦ Ἀριστείδου νὰ ἐκπέσῃ τὰς ἀπαιτήσεις του. Ὁ οἰνοπώλης, ἀνυπομονῶν κ' ἐξωργισμένος προσεπάθει νὰ τὸν πείσῃ ὅτι ἦσαν ἀλθῆτητα τὰ κατὰστικὰ του καὶ τοῦ ἐπανεῖλεγε μὲ τὴν τραυλὴν φωνὴν του:

— Τὸν καιρὸ ποῦ τὸ πίνεις!... τὸν καιρὸ ποῦ τὸ πίνεις!... τὸν καιρὸ ποῦ τὸ πίνεις!...

Μόλις ὅμως εἶδε τοὺς πανηγυριστὰς πλησιάζοντας ὁ Ἀριστείδης παρήτησε τὸν Κουτσαναστάση νὰ λύη, ἐν τρώμῳ χερῶν καὶ ψυθιρισμῶ ἀδιακόπως, τὴν χρηματοσακκοῦλάν του καὶ ἀρπάσας τὴν κρασσοκανάτην καὶ ποτήρια ἤλθε πρὸς αὐτοὺς. Οἱ νέοι παρετήρησαν εὐθὺς μόλις πλησίασαντες τὸ ὡραῖον καὶ πλούσιον συμπλῆγμα τῶν γυναικῶν ἐπὶ τοῦ ξυλίνου ἐξώστου καὶ ὁ ἐνθουσιασμός των ἐπετάθη.

— Χρόνια πολλά, θεῖα!... χρόνια πολλά!... ἐφώναζον, χαιρετῶντες διὰ τοῦ ποτηρίου τὰς γραῖας.

Ἀλλ' ἂν διὰ τῆς φωνῆς ἀπετεινοντο πρὸς τὰς μεμαραμμένας ἐκείνας μορφάς, ὁ λογισμὸς αὐτῶν καὶ τὸ βλέμμα ἐπέτα κ' ἔθιγε διψαλέον

ἀνθρώπῳ κάλλη, τῶν ὁποίων οἱ πονηροὶ ὀφθαλμοὶ διεφαίνοντο μεταξὺ τοῦ πρασίνου κισσοῦ, ὡς ἀδάμαντες ἐν σμαράγδῳ. Καὶ ἐκφρονες πλέον, παρεκίνουν τοὺς ἵππους των εἰς διάφορα γυμνάσματα, διεσκέλιζον μετ' αὐτῶν τὰ καθίσματα καὶ τοὺς πάγκους, ἐκοπτον διὰ μιᾶς φεύγοντες τοὺς κλάδους τῶν δένδρων ἢ περιστρεφόμενοι περὶ τὴν κοιλίαν τῶν ἵππων, ἤρπαζον τὰ χαμκαὶ ζυγάρια κ' ἐπανήρχοντο ἐπὶ τοῦ ἐπιπέτου ἀκλόνητοι. Καὶ αἱ τόσαι ἐκεῖ λυγερὰ ἠσθάζοντο τὴν καρδίαν τετρωμένην ὑπὸ τῆς λεβεντιᾶς ἐκείνης· συνελάμβανον ἰδέας παραδόξους, πόθους γλυκεροὺς, οἱ ὅποιοι ἐν τῇ ἐξελίξει των ἦτο δυνατόν, ἦτο εὐκόλον ναί, ν' ἀπολήξουν εἰς τὴν εὐτυχίαν τοῦ βίου των.

Ἐπάρχει ἐν τῷ βίῳ τῆς νεανίδος στιγμή τις, καθ' ἣν αἴφνης καὶ ἀπροσδοκῆτως, ἀπὸ τοῦ παρκαμικρὸν γεγονός ἀφυπνίζεται τὸ ἐν αὐτῇ ἐμφυτον κ' ἐξεταζούσα εὐρίσκει ὅτι ἔχει καὶ αὐτὴ δικαίωμα ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας. Ὁ πατρικός τότε οἶκος φαίνεται εἰς αὐτὴν στενός, φυλακὴ αὐτόχρημα· αἱ σοβαραὶ ὕψεις τῶν γερόντων ἀνυπόφοροι, ὁ οἰκογενειακὸς ἐκείνος βίος, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐφυγον πλέον αἱ ὄνειροπολήσεις, αἱ πλάναι, αἱ ἀδιακόποι περὶ μεταβολῆς ἐλπίδες, πολὺ μόνονος. Τὴν γαλήνην τοῦ πατρικοῦ ἀσύλου, ἣν ὁ νεανίας πάντοτε ἐπιζητεῖ, ἡ νεῖς ἀποστέργει μετὰ βαρυθυμίας, ὅπως ἀποστέργει τὸ πτηνὸν τὸν κλωδὸν του. Βιάζεται ν' ἀπέλθῃ τὸ τρυφερὸν πτηνόν, νὰ καθίσῃ ἐπὶ ἄλλου κλαδίσκου, ὃν φαντάζεται χλοερώτερον, εὐσκιώτερον, εὐτυχέστερον τοῦ πατρικοῦ. Καὶ ὄνειροπολεῖ ἀδιακόπως τὸν ἀγνωστον σταυραετόν, ὅστις θ' ἀνοίξῃ μιᾶν ἡμέραν τὰς πτέρυγας του καὶ θά τὴν ἀπαγάγῃ μακρὰν εἰς ἄλλον βίον, εἰς ἄλλην φωλεάν. Τοῦτο συνέβαιεν ἤδη εἰς τὰς ψυχὰς τῶν λυγερῶν. Εὐρίσκον πολὺ ἀρμολιωτέρους τοὺς οἰκίσκους τῶν νέων ἐκείνων διὰ νὰ διέλθουν τὴν ζωὴν των, πολὺ εὐτυχέστερας ἑαυτὰς νὰ τοὺς περιμένουν παρὰ τὴν θύραν ὥστε νὰ τοὺς δεχθοῦν μόλις πεζεύσαντας καὶ νὰ τεθοῦν ἀφρόντιδες ὑπὸ τὰς περιποιήσεις καὶ τὰς διατκαγὰς των.

Ἡ Ἀνθὴ δὲν ἐσκέπτετο τοῦτο ὀλιγώτερον τῶν λοιπῶν. Τοῦναντίον ἦτο ἐκεῖ ἐμπρὸς τῆς ὁ ἀγαπημένος της καὶ ἦσαν ζωηρότεροι οἱ πόθοι καὶ αἱ ὄνειροπολήσεις της. Ἄν αἱ ἄλλαι λυγερὰ ἠγνόουν τὸν σταυραετόν των, αὕτη τὸν ἐγνώριζε κ' εὐρίσκει μάλιστα ὅτι ἐβράδυνε νὰ ἐλθῇ. Ἄχ κινήσου, καὶ μένε σταυραετὴ! ἀνοίξε τὰ πτερά σου κ' ἔλα πάρε τὴν, φέρε τὴν εἰς ἄλους τόπους ὅπου ἀφθονεῖ ὁ κισσὸς καὶ ὁ μόνος, καὶ μὴ τὴν ἀφίνης εἰς αὐτὸν τὸν μπουφον Νικολόν, ὅστις θά τὴν μαρᾶνῃ μὲ τὸ πρῶτον φίλημά του!... Καὶ ἡ λυγερὴ μὲ σπαργῶν ὄμα ὡς νὰ προέβλεπε φωταβόλον τι σημείον,

προέβλεπε τὸν Γεώργιον Βρανᾶν, ἐπεξεργάζετο μετ' αὐξήσεως μερίμνης τὰ μεσσηνία, τὰς μεσσηνιακὰς ἐκείνας δερματίνας περικνημίδας, τὰς ὁποίας συνειθίζον οἱ ἵππευοντες φουστανελλοφόροι διὰ τὴν προφύλαξιν τῶν καλτσῶν, τὴν φουστανελλαν χυνομένην ἐπὶ τοῦ ἐπιππίου, τὸν λυγερὸν καὶ εὐρύν κορμόν, ὃν περιέβαλλον ἐπιχαρίτως τὰ μερεντιτικά μείντανογέλεκα καὶ σχεδὸν ἐψηλάφει εὐφροσύνως τὴν χαριτωμένην τοῦ νέου κεφαλὴν μὲ τὸν ὑπόξανθον μύστακα καὶ τοὺς γαλανοὺς ὀφθαλμοὺς. Εἰλικύετο δὲ ὑπὸ τοῦ πόθου κ' ἐθεώρει μεγίστην εὐτυχίαν νὰ ἦτο εἰς αὐτὴν ἐπιτετραμμένον νὰ πλησιάσῃ ἐκεῖ, νὰ ἀρμόσῃ μίαν φεύγουσαν λωρίδα τοῦ μεσσηνίου, νὰ διευθετήσῃ τὰς ἀνεστραμμένας πτυχὰς τῆς φουστανελλας, νὰ καλύψῃ ἐπιμελέστερον τὸ κεντητὸν μαντήλι τοῦ σελαχίου, νὰ ῥίψῃ ἐπὶ τοῦ ὤμου τὴν διεσκορπισμένην φούνταν τοῦ πεσίου του. Ὅχι, δὲν ἤθελε νὰ τὸν βλέπουν ζένοι ὀφθαλμοὶ οὕτω ἀτάκτως τὸν καλὸν της! Καὶ εἰς τὴν λέξιν αὐτὴν, τὴν ἀνέκφραστον μαγεῖαν ἐξασκούσαν ἐφ' ὄλων τῶν λυγερῶν, φρικιαστικὰς κατελάμβανε τὸ σῶμα τῆς Ἀνθῆς, εὐδαιμονία ἐπλημμύρει τὴν καρδίαν της. Ἐραντάζετο διὰ μίαν στιγμὴν ἑαυτὴν πλησίον ἐκείνου, ἀποτομένην αὐτοῦ ἠδέως, ἀκρωμένην τῶν λόγων του, κ' ἐθεώρει μάγον μόνον ὄνειρον τοιοῦτόν τι. Καὶ ἂν καὶ ἐγνώριζε τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτα τοῦ Βρανᾶ, δισταγμὸς τις εἰσέδυσεν εἰς τὴν ψυχὴν της· ἐμεγάλυνε διὰ τῆς ἀγάπης τὸν νεανίαν, ἐταπεινῶσε δι' αὐταπαρνήσεως ἑαυτὴν, κ' εὕρισκεν ὅτι τοιοῦτος λεβέντης ὄχι, δὲν ἠδύνατο νὰ ζευγαρωθῇ μὲ αὐτὴν, τὴν σταχτοπούταν! Ἡ χαρὰ τῆς λυγερῆς μετετρέπετο εἰς μελαγχολικὴν χαρὰν, εὐδαιμονίαν τεθλιμμένην ἣτις ἐνάρκου τὸ σῶμα, παρέλυε τὸ πνεῦμα καὶ ἔφερε σχεδὸν δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς της.

Αἴφνης ἡ λυγερὴ ἐσκίρτησεν ὡς νὰ ἦλθεν εἰς τὴν πραγματικότητα. Ὁ Βρανᾶς τὴν βλέπει κατάματα, μ' ἐκφρασιν εὐδαιμονίας περισσῆς. Ἐπειτα σύρει ἀπὸ τοῦ σελαχίου ἀργυρόλαβον μαχαίριδιον, κόπτει τεμάχιον τῆς κουλούρας καὶ φέρει τὸν ἵππον του κατὰ τοῦ ἐξώστου.

— Χαιρέτα μαῦρε!

Ὁ ἵππος χαιρετᾶ τῷ ὄντι ἀνγκινῶν ἐπάνω

κάτω τὴν νοήμονα κεφαλὴν του καὶ ὁ νεανίας ὄρθιος ἐπὶ τῶν ἀναβολέων, προσφέρει τὸ τεμάχιον πρὸς τὴν λυγερὴν. Πρὸς αὐτὴν καὶ τὴν Ἀνθὴν καὶ ὄχι ἄλλην, διότι τ' ἀποσύρει εὐθὺς μόλις τείνει τὴν χεῖρα νὰ τὸ λάβῃ αὐτὴ ἡ ξεταίωπη Βασιλικὴ. Πλὴν ἡ Ἀνθὴ μένει ἀκίνητος. Ὅχι, Γεώργό μου ὄχι! δὲν εἶναι καλὸν αὐτὸ τὸ ὅποσον κάμνεις δὲν εἶναι ῥόνημον ὅ,τι ζητεῖ νὰ κάμῃ ἡ ἀγάπη σου! Νὰ μὴν ἦτο κόσμος καὶ, ἐλάμβανεν εὐχαρίστως ὄχι τὴν κουλούραν μόνον ἀλλὰ σὲ τὸν ἴδιον, ὄλον εἰς τὴν ἀγκάλην της· ἀλλὰ ἐκεῖ πρὸ τῶσων βλεμμάτων, λαμάργων βλεμμάτων, ὄχι! Τί θὰ εἴπουν ἔπειτα οἱ γονεῖς της, τί θὰ πλάσῃ ὁ κόσμος, τί θὰ γείνη τὸ ὄνομά της; Προσφιλὴς εἶνε ἡ ἀγάπη ἀλλὰ καὶ τὸ τιμημένον ὄνομα πολὺ προσφιλέστερον! . . . Καὶ ἡ λυγερὴ παραλελυμένη ἠύχετο νὰ ἐσχίζετο ἡ γῆ ὑπὸ τῆς πόδας της διὰ νὰ κρύψῃ ἑαυτὴν μετὰ τῆς ἐντροπῆς της, νὰ μετεβάλλοντο εἰς λίθους τὰ βλέμματα τῶν τῶσων ἐκεῖ θεατῶν νὰ τὴν ἔθαπτον ὑλοζώντανην.

— Πάρ' το! πάρ' το! ἐφώναζον οἱ νέοι κάθωθεν.

— Πάρ' το! ἔλεγον κ' αἰ ἐπὶ τοῦ ἐξώστου γυναῖκες.

Ἄλλ' ἡ Ἀνθὴ ἓνα μόνον ἐνόει ὅτι ἔλεγεν εἰς αὐτὴν «πάρ' το!» τὸν Βρανᾶν, ὅστις ἐξηκούουθε νὰ κρατῇ ὑψηλὰ τὸ τεμάχιον τῆς κουλούρας, μὲ τρέμουσαν ἐκ τῆς κοπώσεως χεῖρα καὶ νὰ τὴν ἀτενίζῃ ὑπομειδιῶν, μὲ ὀφθαλμοὺς κάπως παραπονομένους, διότι ἤρνεϊτο νὰ λάβῃ τὸ τεμάχιον ἐκεῖνο, μέρος τοῦ θριάμβου τὸ ὅποσον δι' αὐτὴν κατέβαλε. Κ' ἐλυπεῖτο νὰ λυπηθῇ ἀρνούμενη τὸν νεανίαν ἡ λυγερὴ, καὶ εἰλικύετο πρὸς τὸ βλέμμα του, ὡς εἰς μαγνήτην.

Ἄλλὰ τὰ περίεξ βλέμματα τὴν ἐπέεζον· ὑπέθετεν ὅτι αἱ μειδιῶσαι ἐκείναι μορφαὶ ἐσάρκαζον τὴν πρᾶξιν της, ὅτι τὰ μειδιῶντα χεῖλη ἐκινουῦντο, προηλείφοντο εἰς δυσφημίαν τοῦ ὀνόματός της. Κ' αἴφνης εἰς τὴν ἰδέαν αὐτὴν ἀνδρευθεῖσα διὰ σπασμοδικῆς δυνάμεως ἐτινάχθη πρὸς τὰ ὀπίσω, διέσχισε τὸ στίφος τῶν γυναικῶν καὶ εἰσῆλθε κλειούσα εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἐπειτα συνέχισεν

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαυμαριὸν

Συνέχισεν ἐξ αὐτῆς σελ. 328

Ἄφου δὲ ἡ ὑδρόγειος σφαῖρα ἀνεγνωρίσθη ὡς μετέωρος εἰς τὸ κενόν, δὲν ἦτο πλέον δύσκολον νὰ θεωρηθῇ ὅτι καὶ κινεῖται. Ἄλλοτε, ὅτε ὁ οὐρανὸς ἐθεωρεῖτο ὡς θάλασσα περιστέφων τὴν συμπαγῆ καὶ ἀτελεῦτητον Γῆν, καὶ αὐτὴ ἡ ἰδέα τοῦ νὰ ὑποθεθῇ αὐτὴ κινουμένη θὰ ἦτο ἠωρὰ καὶ ἀνυποστήρικτος. Ἄφ' ἧς ὁμως ἡμέρας τὴν βλέπομεν νοερώς τοποθετημένην ὡς σφαῖραν ἐν τῷ μέσῳ τῶν οὐρανίων κινήσεων, ἡ ἰδέα τοῦ νὰ φαντασθῶμεν ὅτι ἴσως ἡ σφαῖρα αὐτὴ ἠδύνατο νὰ περιστρέφεται περὶ ἑαυτὴν, ἐν ἀπαλλαγῇ τὸν οὐρανὸν ὑλόκληρον, τὸ ἀπεραντον σύμπαν ἀπὸ τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ἐκτελεῖν τὴν ἡμερησίαν ταύτην ἐργασίαν, ἠδύνατο νὰ ἐπέλθῃ φυσικώτατα εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀετομένου. Τῷ ὄντι δὲ βλέπομεν τὴν ὑπόθεσιν περὶ τῆς καθημερινῆς περιστροφικῆς κινήσεως τῆς γῆντις σφαίρας ὑποφώσκουσαν καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις σοφοῖς, παρὰ τοῖς Ἑλλησι τοῖς Αἰγυπτίοις, τοῖς Ἰνδοῖς, κτλ Ἀρκεὶ νὰ ἀναγνώσῃ τις μερικὰ κεφάλαια τοῦ Πτολεμαίου, τοῦ Πλουτάρχου, τοῦ Σουρούα-Σιδάντα ὅπως ἴδῃ τὰς ἀποδείξεις ταύτας. Ἄλλ' ἡ νέα αὕτη ὑπόθεσις, καὶ περ παρασκευασθεῖσα ὑπὸ τῆς πρώτης, ἦτο ἐν ταῦτοις λίαν τολμηρὰ καὶ ἐναντία πρὸς τὸ αἰσθημα τὸ παραγόμενον ἐκ τῆς ἀμέσου θεωρίας τῆς φύσεως. Ἡ λογικὴ ἀνθρωπότης ἐδέησε ν' ἀναμείνῃ μέχρι τοῦ δεκάτου ἔκτου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος ἢ καλῶν μέχρι τοῦ δεκάτου ἐβδόμου ὅπως γνωρίσῃ τὴν ἀληθῆ θέσιν τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ἐν τῷ σύμπαντι καὶ μάθη διὰ βεβαίωσιν ἀποδείξεων ὅτι ἔχει οὗτος διπλὴν κίνησιν, ἧτοι ἡμερησίαν περὶ ἑαυτὸν καὶ ἐνιαυσίαν περὶ τὸν Ἥλιον. Μόνον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, δηλαδὴ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κοπερνίκου, τοῦ Γαλιλαίου τοῦ Κεπλέρου καὶ τοῦ Νεύτωνος ἰδρῦθη ἡ πραγματικὴ Ἀστρονομία.

Καὶ πάλιν αὐτὸ δὲν ἦτο ἄλλο τι εἰμὴ ἀρχή, διότι ὁ μέγας μεταρρυθμιστὴς τοῦ συστήματος τοῦ κόσμου, αὐτὸς ὁ Κοπερνίκος οὐδεμίαν εἶχεν ἰδέαν περὶ τῶν ἄλλων κινήσεων τῆς γῆς, οὐδὲ περὶ τῶν ἀποστάσεων τῶν ἀστέρων. Μόλις κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα ἐμετρήθησαν αἱ πρῶται τῶν ἀστέρων ἀποστάσεις, μόλις δὲ κατὰ τὰς ἡμέρας μας αἱ ἀστρονομικαὶ ἀνακαλύψεις μᾶς παρέσχον τὰ ἀναγκαῖα διδόμενα ὅπως ἐπιχειρήσωμεν νὰ γνωρίσωμεν τὰς δυνάμεις τὰς διατηροῦσας τὴν ἰσορροπίαν ἐν τῇ Δημιουργίᾳ.

Ἡ ἀρχαία ἰδέα περὶ τῶν ἀτελεῦτητων ρι-

ζῶν τῶν ἀποδιδομένων εἰς τὴν Γῆν ἦκιστα βεβαίως ἱκανοποιεῖ τὰ ἀρεσκόμενα εἰς τὴν ἀκριβῆ ἔρευναν πνεύματα. Μᾶς εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ φαντασθῶμεν στύλον ὑλικόν, ὅσον καὶ ἂν ὑποθεθῇ χονδρὸς καὶ εὐρύς (ἔχοντα ἐπὶ παραδείγματι τὴν διαμετρον τῆς γῆς) ἐμπεπηγμένον μέχρι τοῦ ἀπείρου, ὅπως δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν πραγματικὴν ὑπαρξιν βάρθου ἐχούσης μίαν μόνην ἄκραν. Ὅσον βαθέως καὶ ἂν κατέλθῃ ὁ νοῦς μας πρὸς τὴν βάσιν τοῦ ὑλικοῦ αὐτοῦ στύλου, φθάνει εἰς ἓν σημεῖον ὅπου βλέπει τὸ τέλος. Ἀπέκρυψαν τὴν δυσκολίαν ὑλοποιούντες τὴν οὐράνιον σφαῖραν καὶ τοποθετοῦντες τὴν Γῆν ἐντός, ὥστε νὰ κατέχη πάντα τὸν κατώτερον χῶρον. Ἄλλ' ἀφ' ἐνός διὰ τοῦ τρόπου τούτου αἱ κινήσεις τῶν ἄστρων δυσκόλως πλέον ἐπεξηγοῦντο, ἀφ' ἑτέρου δὲ αὐτὸ τὸ ἴδιον ὑλικὸν σύμπαν ἐγκλεισμένον ἐντός ἀπεραντου κρυσταλλίνης σφαίρας ὑφ' οὐδενὸς συνείχετο ἀφού τὸ ἀπεῖρον κατ' ἀνάγκην θὰ ἐξετεινετο περίεξ αὐτοῦ καὶ ἀνωθεν καὶ κατωθεν καὶ πανταχόθεν. Τὰ ἐρευνητικὰ πνεύματα ἐδέησε κατὰ πρῶτον νὰ ἀπαλλαγῶσι τῆς χυδαίας περὶ τῆς βαρύτητος ἰδέας.

Μεμονωμένη εἰς τὸ διαστήμα ὡς σφαῖρα παιδίου ἀεροποροῦσα, καὶ μάλιστα ἐπι περισσώτερον καθότι ἡ σφαῖρα φέρεται ὑπὸ τῶν ἀερίων κυμάτων, ἐνῶ οἱ κόσμοι ἰσορροποῦσιν εἰς τὸ κενόν ἡ Γῆ εἶνε παίγιον τῶν ἀοράτων κοσμικῶν δυνάμεων εἰς ἃς ὑπέκει, ἀληθῆς πομφόλυξ εὐπειθῆς εἰς πᾶσαν πνοήν. Ἄλλως δὲ εὐκόλως δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐπισκοποῦντες διὰ τοῦ αὐτοῦ γενικοῦ βλέμματος τὰς ἐνδεκα κινήσεις ἃς ἐκτελεῖ. Ἴσως αὐταὶ μᾶς βοηθήσωσι ν' ἀνεύρωμεν τὸ «σταθερὸν ἐκεῖνο σημεῖον» τὸ ὅποσον ἡ φιλοσοφικὴ ἡμῶν φιλοδοξία ἀπαιτεῖ.

Ἡ Γῆ κινουμένη περὶ τὸν Ἥλιον εἰς ἀπόστασιν ἐκ τούτου 37 ἑκατομμυρίων λευγῶν καὶ διανύουσα εἰς τὴν ἀπόστασιν ταύτην τὴν ἐτήσιον αὐτῆς περὶ τὸν φωτεινὸν ἀστὲρα περιφορᾶν, τρέχει κατὰ συνέπειαν μὲ ταχύτητα 643,000 λευγῶν καθ' ἑκάστην, ἧτοι 26,800 λευγῶν καθ' ὄραν, ἢ 29,450 μέτρων κατὰ λεπτόν. Ἡ ταχύτης αὕτη εἶνε χιλίας ἑκατὸν φορές μεγαλειτέρα τῆς ταχύτητος ἀστραπιαίας ἀμαξοστοιχίας, τῆς διανύουσης 100 χιλίόμετρα τὴν ὥραν.

Εἶνε σφαῖρα φερδμένη μὲ ταχύτητα ἐβδομηκονταπεντάκις μεγαλειτέραν ἀπὸ τὴν ταχύτητα ὀβίδος, τρέχουσα ἀδικήτως χωρὶς ποτε

νά φθάσῃ εἰς τέρμα. Εἰς 365 ἡμέρας, 6 ὥρας, 9 λεπτά πρῶτα καὶ 10 δευτέρα ἡ γηίνη σφαῖρα ἐπανέρχεται εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον τῆς τροχιάς της σχετικῶς ὡς πρὸς τὸν ἥλιον καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ τρέχῃ. Ὁ ἥλιος ἀφ' ἐτέρου κινεῖται ἐν τῷ ἀχανεῖ κατὰ διεύθυνσιν πλάγιαν πρὸς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐτήσιου κινήσεως τῆς Γῆς διευθυνομένης δὲ πρὸς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡρακλέους. Ἐπεὶ ἐκ τούτου ὅτι ἀντὶ νὰ διαγράψῃ καμπύλην κεκλεισμένην ἡ Γῆ διαγράφει γραμμὴν σπειροειδῆ καὶ οὐδέποτε διήλθε δις ἐκ τοῦ αὐτοῦ μέρους ἀφότου ὑπάρχει. Ὡστε εἰς τὴν ἐτήσιον αὐτῆς περιστροφικὴν περί τὸν ἥλιον κίνησιν προστίθεται διηλεκτικῶς ὡς δευτέρα κίνησις ἡ τοῦ Ἡλίου αὐτοῦ, ὅστις τὴν παρασύρει μεθ' ὅλου τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος εἰς τὴν πλάγιαν αὐτοῦ κατὰ πτώσιν πρὸς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡρακλέους.

Ἐν τῇ μεταξύ ἡ μικρὰ ἡμῶν σφαῖρα περιστρέφεται περί ἐαυτὴν εἰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας καὶ παράγεται ἐκ τούτου δι' ἡμᾶς ἡ καθ' ἑκάστην ἐναλλαγὴ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. Ὡστε ἡ καθημερινὴ περιστροφή εἶνε ἡ τρίτη κίνησις.

Δὲν περιστρέφεται περί ἐαυτὴν εὐθεία ὡς στροβίλος, καθέτος ἐπὶ τροπέζης ἀλλ' ἐπικλινῆς, ὡς εἶνε γνωστὸν, κατὰ 23° 27'. Ἀλλ' οὐδὲ ἡ κλίσις αὐτῆ εἶνε σταθερὰ· ποικίλλει ἀπὸ ἑτοῦς εἰς ἔτος, ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα, κυμαινομένη βραδέως κατὰ περιόδους διαρκούσας ἐπὶ αἰῶνας· καὶ τοῦτο εἶνε τέταρτον εἶδος κινήσεως.

Ἡ τροχιά ἣν ὁ ἡμέτερος πλανήτης διατρέχει ἐτησίως περί τὸν ἥλιον δὲν εἶνε κυκλική, ἀλλὰ ἑλλειπτική. Ἡ ἑλλειψὶς αὐτῆ ἐπίσης ποικίλλει ἀπὸ ἑτοῦς εἰς ἔτος, ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα, ὅτε μὲν προσεγγίζει εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ κύκλου, ὅτε δὲ μακρύνεται μέχρι μεγάλης ἐκκεντρικότητος. Εἶνε οἰονεὶ ἐλαστικὴ στεφανη κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον μετασχηματιζομένη. Καὶ αὕτη εἶνε ἡ πέμπτη περιπλοκὴ τῶν κινήσεων τῆς Γῆς.

Ἡ ἑλλειψὶς αὕτη καθ' ἑαυτὴ δὲν εἶνε σταθερὰ ἐν τῷ χώρῳ ἀλλὰ περιστρέφεται ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς

ΕΝΦΙΑΔΕΡΟΥΣΑ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ

Εἰς τὸν Γ. Ἰακωβίτου.

ἐπιπέδῳ ἐκτελοῦσα πλήρη στροφήν, εἰς 21,000 ἔτη. Τὸ περιήλιον, ὅπερ κατὰ τὰ πρῶτα μετὰ Χριστὸν ἔτη ἀπέχεν 65 μοίρας πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ἑαρινοῦ σημείου ἀπέχει νῦν 101 μοίρας. Ἡ αἰώνιος καὶ ἀδι-αλειπτος αὕτη ἐκτόπισις τῆς γραμμῆς τῶν ἀψίδων (τῆς γραμμῆς δηλαδὴ τῆς ἐνούσης τὸ περιήλιον καὶ τὸ ἀφήλιον σημεῖον τῆς τροχιάς τῆς Γῆς) ἀποτελεῖ ἕκτην περιπλοκὴν εἰς τὴν κίνησιν τῆς ἡμετέρας κατοικίας.

Ἴδου νῦν καὶ ἑβδόμη κίνησις. Εἶπομεν πρό ὀλίγου ὅτι ὁ ἄξων τῆς περιστροφικῆς κινήσεως τοῦ ἡμετέρου πλανήτου εἶνε ἐπικλινῆς, καθεὶς δὲ γινώσκει ὅτι ἡ ἰδανικὴ προέκτασις τοῦ ἄξωνος αὐτοῦ ἀπολήγει

εἰς τὸν πολικὸν ἀστέρα. Ἀλλ' οὐδ' ὁ ἄξων αὐτὸς εἶνε σταθερὸς, περιστρέφεται ἐντὸς 25765 ἑτῶν τῆρῶν τὴν κλίσιν τοῦ τῶν 22 μέχρις 24 μοιρῶν. Ὡστε ἡ προέκτασις αὐτοῦ διαγράφει ἐπὶ τῆς οὐρανοῦ σφαίρας περί τὸν πόλου τῆς ἑλλειπτικῆς κύκλον ἐκ 44 μέχρις 48 μοιρῶν διαμέτρου ἀναλόγως πρὸς τὰς ἐποχὰς. Συνεπεία τῆς ἐκτοπίσεως ταύτης τοῦ πόλου, ἡ Λύρα θὰ κατκτῆ ἀστὴρ πολικὸς μετὰ δωδεκακισχίλια ἔτη, ὅπως ὑπῆρξε τοιοῦτος πρό δεκατεσσαρῶν χιλιάδων ἑτῶν. Ἐβδομον τοῦτο εἶδος κινήσεως.

Ὀγδόη κίνησις ὀφειλομένη εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς Σελήνης ἐπὶ τῆς περί τὸν Ἰσημερινὸν ἑξογκώσεως τῆς Γῆς, ἡ κίνησις δηλαδὴ ἡ ὀνομαζομένη ἐπαλλὰξις τοῦ

ἄξωνος τῆς Γῆς, κάμνει ὥστε οἱ πόλοι τοῦ Ἰσημερινοῦ νὰ καταγράφωσι μικρὰν ἑλλειψιν εἰς 18 ἔτη καὶ 8 μῆνας.

Ἐνατὴ κίνησις ὀφειλομένη εἰς τὴν ἐλξιν τοῦ ἡμετέρου δορυφόρου μεταβάλλει ἀκαταπαύστως τὴν θέσιν τοῦ κέντρου τῆς βαρύτητος τῆς σφαίρας καὶ τὴν θέσιν τῆς Γῆς ἐν τῷ διαστήματι· ὅταν ἡ Σελήνη εἶνε ἐμπροσθέν μας ἐπιταχύνει τὴν πορείαν τῆς σφαίρας, ὅταν εἶνε ὀπίσθεν ἐπιβραδύνει αὐτὴν ἀπεναντίας ὡς χαλινός. Ἡ μηνιαία αὕτη περιπλοκὴ πρέπει νὰ προστεθῇ εἰς πάσας τὰς προηγουμένας.

Ὅταν ἡ Γῆ διέρχεται μεταξύ τοῦ Ἡλίου καὶ τοῦ Διός, ἡ ἑλξις τοῦ τελευταίου τούτου καιπερ ἀπέχοντος αὐτῆς 155 ἑκατομμύρια λευγῶν τὴν κάμνει νὰ παρεκκλινῇ κατὰ 2' 10" πέραν τῆς ἀπολύτου αὐτῆς τροχιάς. Ἡ ἑλξις τῆς Ἀφροδίτης τὴν κάμνει νὰ παρεκκλινῇ κατὰ 1' 25" ἐντεύθεν τῆς τροχιάς της. Ὁ Κρόνος καὶ ὁ Ἄρης ἐπιδρῶσιν ὡσαύτως, ἀλλ' ἀσθενέστερον. Δι' ἐξωτερικὰ αὐτὰ διαταραξέας ἀποτελοῦσι τὸ δέκατον εἶδος τῶν ἐπιδιδρασιῶν τῶν προσθετίων εἰς τὰς κινήσεις τοῦ ἡμετέρου οὐρανοῦ σκάφους.

Ἐπειδὴ τὸ σύνολον τῶν πλανητῶν ἀποτελεῖ βᾶρος ἴσον πρὸς τὸ ἐν ἑπτακισιοστόν τοῦ βάρους τοῦ Ἡλίου, τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος περί τὸ ὑποκεντρὸν ἡ Γῆ περιστρέφεται ἐτησίως οὐδέποτε εὐρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τοῦ Ἡλίου ἀλλὰ μακρὰν αὐτοῦ, ἐ-

νίστε δὲ καὶ πέραν τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου. Ὡστε πραγματικῶς ἡ Γῆ δὲν στρέφεται περί τὸν ἥλιον, ἀλλ' οἱ δύο ἀστέρες, ἥλιος καὶ Γῆ περιστρέφονται περί τὸ κοινὸν αὐτῶν κέντρον τῆς βαρύτητος. Τὸ κέντρον λοιπὸν τῆς ἐνιαυσίου κινήσεως τοῦ πλανήτου μας μεταβάλλει διαρκῶς θέσιν, δυναμέθα δὲ νὰ προσθέσωμεν καὶ τὴν ἐνδεκάτην ταύτην περιπλοκὴν εἰς τὰς προηγουμένας.

Ἡδυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν καὶ πολλὰ ἄλλα ἀκόμη, ἀλλ' ὅσα προεξετέθησαν εἶνε ἱκανὰ πρὸς ἐκτίμησιν τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐλαφρότητος, τῆς εὐτελείας τῆς μετεώρου ἡμῶν νήσου, τῆς ὑποκειμένης ὡς εἶδομεν, εἰς πάσας τὰς κυμάνσεις τῶν οὐρανοῦ ἐπιδράσεων.

Ἡ μαθηματικὴ ἀνάλυσις εἰσχωρεῖ πολὺ περαιτέρω ἢ αἱ πρόχειροι αὐταὶ παρατηρήσεις· εἰς μόνην τὴν Σελήνην, ἣτις φρίνεται περιστρεφόμενη τόσον ἡσύχως περὶ τῶν ἀνεκάλυψε πλείονας τῶν ἐξήκοντα διακρινομένων αἰτιῶν διαφορῶν κινήσεων!

Ἡ ἔκφρασις δὲν εἶνε λοιπὸν ὑπερβολικὴ· ὁ πλανήτης ἡμῶν ἄλλο τι δὲν εἶνε εἰμὴ παίγιον τῶν κοσμικῶν δυνάμεων τῶν ἀγούσων αὐτὸν εἰς τὰ πεδία τοῦ οὐρανοῦ, τὸ αὐτὸ δὲ ἐφαρμόζεται καὶ δι' ὅλους τοὺς κόσμους καὶ διὰ πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει ἐν τῷ σύμπαντι. Ἡ ὅλη ὑπέκειν εὐπειθῶς εἰς τὴν δύναμιν.

*Ὑπερβασιὶς συνέχισμα

[Μετάφρασις Χ.]

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

ΤΟ ΠΛΑΣΜΑ ΤΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ

Ἐσὺ ποῦ πρώτη ἐπρόβαλες
Σὰν ὄνειρο ἐμπροστά μου,
Κι' ἀναψες πάθη ἀκοίμητα
Σ' τὴν ἄδολη καρδιά μου.
Ἄ! ποῦ 'σαι, πῆς μου, ἀγάπη μου;
Ποῦ 'σαι, γλυκειά μου ἐλπίδα;
Τὴν γῆν ἔχεις πατρίδα,
Ἡ τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ;

Ἐσὲ ζητῶ εἰς τὸ χάραγμα,
Σὰ γλυκοφρέγγει ἢ μέρα,
Εἰς τὸν ἀφρὸ τῆς θάλασσης,
Σ' τὸν ἠσυχον αἰθέρα
Ἐσὲ εἰς τὴν ἀνθοστόλιστη
Τοῦ κάμπου πρασινάδα,
Σ' τὴν μυστικὴν ἀχνάδα
Τοῦ ἔρμου φεγγαριοῦ.

Πόσαις φοραῖς μοῦ φαίνεται
Νὰ σὲ θεωρῶ ἐμπροστά μου,
Καὶ ἀπὸ τὰ στήθια στέκεται
Νὰ πεταχτῆ ἡ καρδιά μου.
Θωρῶ τὰ οὐράνια βλέμματα,
Τ' ἀγγελικὸ σου στόμα,
Τ' ἀέρινο τὸ σῶμα,
Τὰ ὀλόχρυσά μαλλιά.

Πόσαις φοραῖς, ἀγάπη μου,
Ζητῶντάς σε εἰς τὰ ξένα,
Μὲ πόθο γύρο ἀσήκωσα
Τὰ μάτια ἐρωτευμένα,
Ὅπου τὰ κάλλη ἐλάμπανε
Μέσ' εἰς τ' ἄνθη, τὰ λουλούδια,
Ὅπου χοροί, τραγοῦδια
Μαγεύουν τὴν καρδιά.

Κ' ἐλόγησα νὰ σ' εὕρηκα,
Ὡ ποθητῆ μου, ἐσένα.
Κ' ἠῦρα γλυκὰ χαμόγελα
Καὶ στήθια παγωμένα
Μία μόνη ἴδαν τὰ μάτια μου,

Καὶ τ' ἄνηρά της κάλλη
Σὲ παγωμένη ἀγκάλη
Μαραίνονται κρυφά.

Ὅπου νὰ ἴδῳ μοῦ φαίνεται
Σὲ τρυφερὴ εὐμορφία,
Ἡ σὲ θλιμμένα βλέμματα
Νὰ λάμπη ἀκτῖνα θεία,
Ἐκεῖ ἡ ψυχὴ μου ῥίχνεται
Ὀλόθερμη ἀναμμένη,
Καὶ στρέφει παγωμένη
Σ' τὸ στήθος τὸ θερμό.

Ἀγάπησα, κι' ἀγάπησα
Καὶ σὲ ποτὲ δὲν ἴδα.
Ἄ! ποῦ 'σαι, πῆς μου, ἀγάπη μου,
Ποῦ 'σαι γλυκειά μου ἐλπίδα;
Πάθη βαθεῖά μ' ἐπλάκωσαν
Μὲ δύναμι μεγάλη,
Ἄλλ' ἔμεινε εἰς τὴν πάλη
Ἀμέλυνη ἡ καρδιά.

Εἶδα θολή, κατάμαυρη
Ἡ αὐγὴ γιὰ μὲ νὰ βγαίνῃ
Κ' ἔριμη ἡ ψυχὴ μου ἀπόμεινε
Σ' ὅλον τὸν κόσμον ξένη
Ἄλλὰ μὲ μιᾶς ἡ θάλασσα,
Τ' ἀστέρια, ἡ γῆ ἀναζήσαν,
Καὶ λόγια μοῦ ἐμίλησαν
Ἐγκάρδια, μυστικά.

Συχνὰ ἡ ψυχὴ μου ὑφώνεται
Σ' τὸν ἀπλαστον αἰθέρα,
Κόσμους ξαναίγει ἀγνώριστους
Ὅπου ἀναβρῦζει ἡ μέρα
Γύρου ἀντηγάει ἀνέκφραστη
Οὐράνια μελωδία,
Χύνουν κρυφὴ εὐωδία
Τὰ ῥόδα τ' οὐρανοῦ.

Κι' ὅταν τῆς μοίρας τ' ἄσπλαγγο,
Τὸ παγωμένο χέρι,
Σκορπάει τὰ οὐράνια ὀνειράτα
Σὰ σύγγεφο τ' αἲρι,
Μόλις εἰς τῆς γῆς τὴν ἄχαρη
Μαύρη ζωὴ ξυπνάω,
Ἐσένα ἀποζητῶ
Θεῖο πλάσμα τ' οὐρανοῦ.

Εἶν' ἰδῶ κάτου ἀκόπιαστα
Φθόνος, θειλία καὶ πλάνη
Στολίξει ἀνεῖθια πρόσωπα
Τῆς δόξης τὸ στεφάνι
Σὰν τὴν ὄχειά, τὸ φίλημα
Τὰ χεῖλη φαρμακῶνει,
Ἡ προδοσία πλακῶνει
Τοὺς κτύπους τῆς καρδιάς.

Ἄν νιὸς ἀετὸς ἀπότομα
Τινάζει τὰ φτερά του,
Ἄγριο γεράκι ῥίχνεται

Ἄν ἀστραπὴ ἐμπροστά του.
Ἄν ἴσως ἄστρε ἀγνώριστο
Σ' τὸν οὐρανὸν προβάλλει,
Ἡ μαύρη ἀνεμοζάλη
Σηκώνεται μὲ μιᾶς.

Ἀγάπη μου, σπλαχνίσου με
Καὶ πρόβαλε ἐμπροστά μου
Μὲ 'σένα κ' ἡ παράδεισο
Θὰ καταβῆ σιμά μου.
Σ' τ' ἀγγελικὸ τὸ στήθος σου
Νὰ γύρω τὸ κεφάλι,
Εἰς τὴ γλυκειά σου ἀγκάλη
Νὰ βρῶ παρηγοριά.

Τοῦ κόσμου τὰ πλανήματα
Καὶ ταῖς χαραῖς ν' ἀφήσω,
Καὶ μὲ σὲ μόνη, ἀγάπη μου,
Σὲ μίαν ἔρμια νὰ ζήσω
Νὰ μᾶς λέη λόγια ἀνέκφραστα
Τὸ τρυφερὸ λουλούδι,
Καὶ μυστικὸ τραγοῦδι
Τὴ νύκτα ἡ ἀστροφεγγιά.

Δάση, βουνὰ ἀνθοστόλιστα
Καὶ κρυσταλλένια βρύσι!
Ἡ ἔρμια σας, ναί, τὴν ἄχαρη
Ψυχὴ μου θ' ἀναζήσῃ
Ὁ ὕμνος, ἄνθι οὐράνιο
Ὅπου ποτὲ δὲν σβύεται,

Θερμὸς θέλει πετιέται
Ἄπ' τὴ θερμὴ καρδιά.

Πλέρια νὰ ἀκούσω ἀτάραχη
Τὴν ὑπαρξὴ σιμά σου —
Καὶ κόσμον καὶ παράδεισον
Νὰ ἔρῳ εἰς τὴν ἀγκάλιά σου
Νὰ 'ναί γιὰ μᾶς ἡ μέραις μας,
Ἰδική μας ἡ χαρὰ μας,
Τὰ δάκρυα μας δικά μας,
Δύω στήθια μιά καρδιά.

Κι' ὅταν ψηλάθε ἡ ὕστερη
Αὐγὴ γιὰ μὲ προβάλλῃ,
Νὰ μὲ πλακῶσῃ ὁ θάνατος
Σ' τὴ σπλαχνικὴ σου ἀγκάλη.
Τὰ μάτια μου θεωρῶντά σε
Νὰ μείνουνε σδυμμένα,
Κ' ἡ πλάσι ὅλη γιὰ μένα
Θὰ 'ναί ἐνωμένη ἐκεῖ.

Ἐσὺ τὸ ἔρμι μνημῆμά μου
Μὲ ῥόδα θὰ στολίσης
Κι' αὐγὴ καὶ βράδυ θὰ ἔρχεσαι
Δάκρυα εἰς αὐτὸ νὰ χύσης
Καὶ μέσα ἀπὸ τὸν τάφο μου
Σὰν αὔρα δροσισμένη,
Νύκτα βαθεῖά θὰ βγαίνει
Μία μελωδία κρυφῆ.

ΙΟΥΛΙΟΣ ΤΥΠΑΛΛΟΣ.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟΝ ΡΟΔΟΝ

Δραμᾶτιον μονόπρακτον.

Συνέχισμα ἰδὲ σελ. 321.

ΠΡΟΣΩΠΑ

Ὁ Χ. ΛΕΑΝΔΡΟΣ 32 ἐτῶν, ΜΑΥΛΟΣ ΠΑΡΩΔΗΣ 27 ἐτῶν, ΑΝΝΑ ΡΟΔΙΟΥ 28 ἐτῶν, ΓΙΑΝΝΗΣ γέρον ὑπὸ κρητῆς

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Παῦλος, Λεάνδρος-
ΛεάνδροςΛοιπὸν, φίλτατε Παρῶδη, τί γίνονται αἱ
ἐρωτικαὶ θλίψεις;

Παῦλος

Οὔτε τὰς συλλογίζομαι πλέον. Εἶνε τόσον
μακρὰ.

Λεάνδρος

Πῶς εἶνε μακρὰ! Μόλις πρὸ δύο μηνῶν τὰ
ἐχάλασες μὲ τὴν Καίτην.

Παῦλος

Καὶ ὄχι μόνον δὲν λυποῦμαι διὰ τοῦτο, ἀλλὰ
σκέπτομαι πῶς εἰμπόρεσα νὰ τὴν ἀγκιπήσω.

Λεάνδρος

Τότε μὲ ἐρωτοῦσες πῶς εἶνε δυνατόν νὰ μὴν
ἀγκιπήσῃ κανεὶς ἀμέσως τέτοια γυναῖκα. Ἐσο
μέτριος εἰς τὰς κατακρίσεις σου. Κατ' ἀνάγκην
πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι αἱ γυναῖκες εἶνε
καλαί, ἀφοῦ μᾶς ἐμπνέουν τόσον σφοδρὰ πάθη.

Παῦλος

Μᾶς τὰ ἐμπνέουν, διότι ἔχομεν ἀρκετὴν φαν-

τασίαν, ὥστε νὰ χαρίζομεν εἰς αὐτάς τὰ θέληγη-
τρα τὰ ὅποια δὲν ἔχουν.

Λεάνδρος

Τοὺς γράφομεν μάλιστα καὶ στίχους...

Παῦλος

Τοὺς ὅποιους δὲν τοὺς ταῖς διαβαζομεν.

Λεάνδρος

Εὐρίσκω ὅτι τόση ἀπογοήτευσις εἶνε ὑπερβο-
λικὴ δι' ἄνθρωπον, ὅστις αὔριον θὰ ἐξαναρχίσῃ
τὰ αὐτά.

Παῦλος

Ὅχι, δὲν θὰ πιασθῶ ἐκ νέου εἰς τὸ δόλωμα.
Τοῦ λοιποῦ δὲν θὰ ἀγκιπήσω παρὰ μίαν γυ-
ναῖκα· ἐκείνην ἡ ὅποια θὰ γείνη σύζυγός μου.

Λεάνδρος

Πῶς; Καὶ σὺ θὰ ὑπανδρευθῆς; Μήπως ἐμά-
τιασες καρμῖαν;

Παῦλος

Ὅχι ἀκόμη.

Λεάνδρος

Τότε, φίλε μου, τὸ καλὸ ὅπου σοῦ θέλω εἶνε νὰ
μὴ σπεύσῃς. Ἡμπορεῖς νὰ κάμῃς ἀτυχῆ ἐκλογὴν.

Παῦλος

"Εσο ἡσυχος. Θά νυμφευθῶ με κόρην, τὴν ὅποιαν θά γνωρίζω πολύ και πρό πολλοῦ.

Λεάνδρος

Τότε κινδυνεύεις νά μή νυμφευθῆς ποτέ (μετά τόνου ἀηλοῦντος, ἰδιόζουσαν πρόθεσιν), ἐκτός ἐάν...

Παῦλος

"Εκτός ἐάν ;

Λεάνδρος

"Οχι, τίποτε... — Για πές μου, ποῖος σέ ἐθε-
ραπευσε τόσο γρήγορα ἀπό τόν ἔρωτά σου;

Παῦλος

"Ἡ εὐτυχῆς και ἡρεμῆς ζωῆ, τὴν ὅποιαν περνῶ ἰδῶ πρό ἐνός μηνός.

Λεάνδρος

"Υποθέτω ὅτι και τὰ εὐμορφα ματια τῆς δεσποινίδος Ραδίου συνετέλεσαν κάπως εἰς τοῦτο.

Παῦλος

Δέν πιστεύω ὅτι με θεωρεῖς ἐρωτευμένον ;

Λεάνδρος

"Απαγε τῆς βλασφημίας !

Παῦλος

Τότε ἤμπορῶ νά ἠμολογήσω ὅτι ἡ "Αννα πραγματικῶς συνέτεινε εἰς τὴν θεραπείαν μου ἀλλὰ πιστεύσέ με ἡ φίλιὰ τὴν ὅποιαν αἰσθάνομαι πρὸς αὐτήν, μ' ἐμποδίζει νά τὴν ἐρωτευθῶ. "Ἡ συμπάθεια, τὴν ὅποιαν ἐμπνέει μία κόρη εἰμπορεῖ νά εἶνε πλέον τρυφερά, πλέον λεπτή ἀπό ἐκείνην τὴν ὅποιαν αἰσθάνομεθα πρὸς ἕνα ἄνδρα, χωρὶς διὰ τοῦτο νά εἶνε ἔρωτος.

Λεάνδρος

Εἶνε τουλάχιστον ὅμως ἐν τῶν στοιχείων τοῦ ἔρωτος και τὸ καλλίτερον (μελαγχολικῶς) — ἐκείνο τὸ ὅποιον δέν εὐρίσκει τις παντοῦτε — και τὸ μόνον διαρκές !

Παῦλος

Τότε ἐγὼ δέν ἔχω τὰ ἄλλα στοιχεία ;

Λεάνδρος

"Ἐν τούτοις παρετήρησα μερικά συμπτώματα.

Παῦλος

Εἶμαι περίεργος νά τ' ἀκούσω.

Λεάνδρος

"Ἐστω ! Ἴδου μερικά παραδείγματα : ἠμιλεῖς εἰς τὴν δεσποινίδα "Ανναν εἰς ἐνικὸν ἀριθμόν.

Παῦλος

Μπᾶ ! Παιδικὴ συνήθεια ! "Ἐπαίζαμεν μαζί κούκλαις. Θά ἦτο γελοῖον νά τῆς ἀποιεῖνω τὸν λόγον με ἐκείνο τὸ ἀφόρητον σεῖς, τὸ ὅποιον ἄλλως ἢ γλωσσά μας δέν ἀνέχεται και τὸ ὅποιον καθιερώσαμεν ἐκ πίθηκισμοῦ.

Λεάνδρος

"Ἐστω αὐτὴ εἶνε μία γλωσσικὴ παρατήρησις λογικὴ. — "Ἐπειτα ὅταν τῆς ἠμιλῆς εἰς κάθε φράσιν προσθέτεις και τὸ κύριον ὄνομά της...

Παῦλος

Εἶνε τρυφερότερον.

Λεάνδρος

Σύμφωνοι. — "Ὅπως σοῦ ἔλεγα ὅταν ἦλθα, σοῦ φαίνεται βαρετός ἐκείνος ὁ ὅποιος σοῦ ταρρασσει τὰς κατὰ μόναν συνεντεύξεις. Τὸ μαντεύει κανεὶς ἀπό τὸ πρόσωπόν σου. "Ἐάν εἶνε ἄλλοι ἐμπρός, πάντοτε θά κάθεται εἰς μίαν γωνίαν ὅσον εἶνε δυνατόν κοντά της και θά τῆς ἠμιλῆς με σιγαλὴν φωνήν, ἐναντίον τῶν παιδαριωδῶν, ἀλλὰ κυριαρχικῶν παραγγελημάτων τῆς ἐθιμοτυπίης. (Ὁ Παῦλος ὑψώνει τὴν κεφαλὴν). "Ὅταν μᾶς ἀποχαιρετᾶς αὐτὴν και ἐμέ, σφίγγεις τὸ ἰδικόν μου χέρι γρήγορα — γρήγορα, ἐνῶ τρομάζεις νά ἀφήσης τὸ ἰδικόν της κτλ. κτλ.

Παῦλος

Και ἐπὶ τῶν σοβαρῶν αὐτῶν παρατηρήσεων στηρίζεις ὅλας τὰς εἰκασίας σου ;

Λεάνδρος

Σοῦ εἶπα τί βλέπω και δέν τὸ ἠρνήθης. Τώρα θά σοῦ εἶπω τί δέν ἤμπορῶ νά ἰδῶ και ἐλπίζω ὅτι δέν θά με διαψεύσης και εἰς αὐτό... "Ὅταν μένετετε μόνον, συχνά θά ἠμιλῆτε περὶ τοῦ παρελθόντος, περὶ τῶν κοινῶν ἀναμνήσεων σας...

Παῦλος

Και τί φυσικώτερον αὐτοῦ ;

Λεάνδρος

... Αὐτὸ δὲ σέ καθιστᾶ κάπως μελαγχολικόν, τὸ ὅποιον εἶνε πολὺ χαρακτηριστικόν. — Δι' ὅτι δήποτε και ἂν ἠμιλῆτε εἰσθε πάντοτε σύμφωνοι...

Παῦλος

Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἔχομεν τὰς αὐτὰς κλίσεις..

Λεάνδρος

"Ἡ ὅτι μαντεύει ὁ εἰς τὰς κλίσεις τοῦ ἄλλου. — "Ὅταν περιπατῆτε εἰς τὸν κήπον, ἰδίως τὸ βράδυ, δέν σοῦ συμβαίνει νά μὴν εἰπῆς τίποτε και νά μείνετε και οἱ δύο σας σιωπηλοὶ ;.. Εἶνε ἀληθές ὅτι εἰς ἀποζημιώσιν θά τῆς σφίγγης περισσότερο τὸ χέρι....

Παῦλος

Μά ἀπό ποῦ τὰ ζετρωπῶνεις ὅλα αὐτά ;

Λεάνδρος

"Ἀπό ὅσα βλέπω συμπεραίνω ὅσα ἤμποροῦσα νά ἰδῶ. Ὁ ἔρωτος ἀκολουθεῖ ὠρισμένους νόμους, ὅπως και ἡ συγκριτικὴ ἀνατομία.

Παῦλος

"Ἐν τούτοις τὸ συμπέρασμα σου εἶνε ψευδές. "Ἡ καλλίτερα ἀποδείξεις, ὅτι δέν εἶμαι τόσο πολὺ ἐρωτευμένος, εἶνε ὅτι ποτέ ἰδέα....

Λεάνδρος

Διότι εἶσαι τίμιος και εἶνε ἀγνή.

Παῦλος

Δέν εἶμαι δὲ και ἐρωτευμένος.

Λεάνδρος

Δηλαδή διότι εἶσαι ἀπλῶς μισοερωτευμένος.

Παῦλος

Εἶθε νά ἤμην ! ἀλλ' ἄς ἀφήσωμεν αὐτὰς τὰς θεωρίας... Πρῶτον ἡ "Αννα εἶνε μεγαλύτερα ἀπὸ ἐμέ.

Λεάνδρος

"Ἰσα — ἴσα. Δέν ἐνθυμεῖσαι τὸν στίχον τοῦ ποιητοῦ :

"Ὄμορφη σὸν φθινοπώρου ῥόδο !

Συναδέλφος σου τὸ εἶπε. Τί πταίω ἐγώ ;

Παῦλος

"Ἐπὶ τέλους, ἄς ὑποθέσωμεν πρὸς στιγμὴν ὅτι εἶμαι ἐρωτευμένος. Δέν εἶνε φανερόν ὅτι ἡ "Αννα δέν δίδει πεντάρην δι' ἐμέ ;

Λεάνδρος

Δέν δίδει πεντάρην ; Πολὺ ἀπίθανον μοῦ φαίνεται. Δέν εἰξεύρεις λοιπὸν τὴν ἱστορίαν τῆς νέας, ἡ ὅποια δέν ἔχει πρῶτα και πλησιάζει εἰς τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας της : — "Ακουσε νά σοῦ τὴν διηγηθῶ. Εἶνε εἴκοσι ἐτῶν ὅλα τῆς μειδιῶν, ὅλα τῆς ἠμιλοῦν τὴν γλωσσάν τῆς ἐλπίδος. Μία φίλη της ὑπανδρεῖθη ἄρα πλησιάζει και αὐτῆς ἡ σειρά. — Εἶνε εἴκοσι δύο ἐτῶν. Διατί δέν τὴν ἐζήτησεν ἀκόμη κανεὶς ; — Εἶνε εἴκοσι πέντε ἐτῶν ἔννοεῖ ἡ μητέρα της ἀνησυχῆ. Πρέπει τὸν χειμῶνα νά συχνάζη εἰς τὸν κόσμον. — Συχνάζει. Εἶνε ἡ χαριστέρα, διότι ἐνδύεται ἀπλούστερα, ἡ συμπαθεστέρα διότι εἶνε ἡ πτωχοτέρα... Και οἱ νέοι τὴν περιτριγυρίζουν. "Ἐν αἰσθανθῆ τίποτε διὰ κανένα ἐξ αὐτῶν, τόσο τὸ χειρότερον. Οἱ εὐμορφοὶ αὐτοὶ κύριοι εἶνε πολὺ πρακτικοὶ και χάρις εἰς τὰς συμβουλὰς τοῦ πατρός των εἶνε ἀδύνατον νά κάμουν καμμίαν ἀνοησίαν. Θά τὴν ἐρωτευθοῦν ὀλίγον — αὐτὸ εἶνε τὸ πρῶτον αἰσθημα — και θά ὑπανδρευθοῦν με τὰς φίλας της — αὐτὸ εἶνε τὸ δεύτερον. Αὐτὴν θά τὴν παρακαλέσουν νά τοὺς στεφανώσῃ ! Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θά ἔλθῃ τὸ φθινοπώρον. Εἶνε εἴκοσι ὀκτὼ ἐτῶν ἐβγαίνει μόνη της ἔξω ὅσοι δέν τὴν γνωρίζουν τὴν νομίζουν ὑπανδρευμένην ! Και διὰ τοὺς γνωστούς της ἀκόμη δέν εἶνε πλέον νέα ἤμπορεῖ νά ἀκούη ὅλας τὰς ἠμιλίας, νά διαβάξῃ κάθε εἶδους βιβλίον. Τὰ ἐρωτικὰ ποιήματα, ἡ μεθυστικὴ μουσικὴ πρέπει νά περνοῦν ἀπὸ τὴν καρδίαν της χωρὶς ν' ἀφίνου κανέν ἴχνος. Εἰς κανενὸς τὴν ἰδέαν δέν ἐρχεται ὅτι ἔχει καν καρδίαν, ἡ ὅποια ἤμπορεῖ νά συγκινηθῆ. "Ἐν δέν ἐμαρῆθη, τουλάχιστον πρέπει νά ἐπῆρε τὴν ἀπόφασίν της... "Ἐν τούτοις ἡ φυσικὰ εὐαίσθητος τὴν ψυχὴν, τὴν ὅποιαν αἰ ἀπογοητεύεις και ἡ μοναξιά ἐλέπτυναν ἐτι μᾶλλον, γίνεται ἀκόμη εὐαίσθητοτέρα. Ὅσον ὀλιγώτερον ἐλπίζει πλέον νά γνωρίσῃ τὸν ἐρωτικὸν παραδεισον, τόσο περισσότερο τὸν ἐπιθυμεῖ, τὸν λαχταρίζει. — Τότε παρουσιάζεται εἰς νέος, παιδικὸς φίλος, ὅστις ἔχει ὅλα τὰ

προσόντα, εἶνε ἀγαθός, εὐφυής, γνωστός. "Ἐν ἦτο δυνατόν νά τὴν ἀγαπήσῃ ! Τὸ ὀδυνηρὸν μαρτύριον θά ἔληγεν ἐπὶ τέλους θά ἤρχιζε νά ζῆ, θά ἀνέθαλλε φαιδρῶς ὡς ἄνθος κλεισμένον τὸ ὅποιον μεταφυτεύεται αἰφνιδίως εἰς τὸν ἥλιον... — "Ἄλλ' ἂν παρέλθῃ και αὐτός, χωρὶς νά σταθῆ πλησίον της, πᾶσα ἐλπίς ἐκλείπει ! Αὔριον θά ἐμβῆ εἰς τὰ τριαντά ἀνάγκη νά γηράσῃ μόνη ἐν τῷ μέσῳ ἀδιαφόρων, χωρὶς θωπείας, χωρὶς ἕνα γλυκύν λόγον, χωρὶς ἕνα φίλημα !... Και θέλεις νά μή δίδῃ λεπτόν δια σέ ! (Βραχεῖα σιγή). "Ἄ ! βέβαια, τώρα διαμῖνει ὅλη εἰς τὴν εὐτυχίαν της δέν τολμᾶ — δέν θέλει — νά ἐξετάσῃ ἂν ἡ εὐτυχία αὐτὴ ἔχει προθεσμίαν ἀλλ' ὡς τὸ παραμικρὸν τὴν ἐξαναγκάζει νά ἐξετάσῃ τὴν καρδίαν της, ν' ἀποτινῆ εἰς ἑαυτὴν τὴν μεγάλην ἐρώτησιν και θά ἰδῆς !... (Νέα σιγή. Εἶτα δὲ διὰ τόνου ἀδιαφόρου.) "Ἄλλὰ πρὸς τί σοῦ τὰ λέγω ὅλα αὐτά, ἀφοῦ δέν τὴν ἀγαπᾶς ! — "Ἀλήθεια ! ἤξεύρεις ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐπιστρέφω εἰς τὰς "Ἀθήνας. Θά φύγωμεν μαζί βέβαια ;

Παῦλος

Δέν βιάζομαι.

Λεάνδρος

"Ὁ ποιητὰ ! ποιητὰ !

Παῦλος

Εὐχαριστοῦμαι νά μένω ἰδῶ. Ἤμπορῶ νά παρατείνω ἀκόμη τὴν διαμονὴν μου ὀλίγας ἡμέρας, ἀλλὰ γρήγορα θά ἔλθω εἰς ἀνταμώσιν σου, διὰ νά σοῦ ἀποδείξω ὅτι μεταξύ τῆς "Αννας και ἐμοῦ μόνον πιστὴ φίλιὰ ὑπάρχει... Τὸ ἤξεύρω καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον ἴσως !

Λεάνδρος

Κάνεις καλὰ ὅπου προσθέτεις : ἴσως.. (Κρούεται ἡ θύρα). "Ἐμπρός... "Ἄ ! ὁ Γιάννης.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Παῦλος, Λεάνδρος, Γιάννης.

Γιάννης

"Ἡ ὑπηρέτρια τοῦ κ. Λεάνδρου ἦλθε νά εἰδοποιήσῃ τὸν κύριον ὅτι κάποιος τὸν περιμένει εἰς τὸ σπίτι.

Λεάνδρος

Ποῖος εἶνε ;

Γιάννης

"Ἐνας κύριος ἦλθε με τὴν ἀμαξάν· δέν εἶπε τὸ ὄνομά του.

Λεάνδρος

Πηγαίνω — πρέπει νά ἔχῃ κανεὶς κάτι τι πολὺ σπουδαῖον νά μοῦ ἀναγγεῖλῃ διὰ νά με ἐνοχλῆ εἰς τέτοιαν ὥραν.

Παῦλος

Σὲ συνοδεύω ἕως τὴν θύραν τοῦ κήπου.

"Ἐστει τὸ τέλος

Κατὰ τὸ γαλλικόν ὑπὸ Δ. Γ. Κ.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ

Τέ προτιμάτε: εὐμορφα μάτια ἢ εὐμορφον στόμα;

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

Ἀπεράνθη καὶ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἡ κοινή γνώμη τῶν ἀνγκυωστῶν καὶ ἀνγκυωστριῶν τῆς Ἑστίας, ὠμίλησεν ἢ πλειονοψηφία, ἢ ἀπόλυτος πλειονοψηφία, καὶ εἶπεν ἀνεπιφυλάκτως καὶ καθαρὰ ὅτι τοῦ ὠραίου στόματος ὠραιότεροι εἶνε οἱ ὠραῖοι ὀφθαλμοὶ καὶ μόνον περὶ τοῦ χρώματος αὐτῶν δὲν ἐξέφερε σκφή γνώμη, ἂν δηλαδὴ τοὺς θέλῃ μαύρους ἢ κυανούς. Εἶνε ἀληθές ὅτι οἱ πλείστοι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἐσπευσαν νὰ δώσουν ἀποκρίσιν εἰς τῆς Ἑστίας τὸ ἐρώτημα ἐθεώρησαν τὴν γνώμην των ὡς ἀξίωμα καὶ δὲν ἠξίωσαν νὰ τὴν δικαιολογήσουν, ἀλλὰ λακωνικώτατα ἀπεκρίθησαν· «τὰ μάτια». Ἄλλοι ὅμως ἠτιολόγησαν τὴν ἀπάντησίν των ἢ καὶ ὑπεδήλωσαν ὅτι ἐταλαντεύθησαν ὀλίγον πρὶν ἢ ἠριστικῶς ἀποφασίσωσι.

Μεταξὺ τούτων δύναται νὰ ταχθῇ ὁ ἐκ Σμύρνης Δ. Σ. ἀποστείλας τὴν γνώμην του εἰς μικρὸν χαριτωμένον ποιημάτιον, τὸ ἐξῆς:

Μάτια καὶ στόμα

Τρανταφυλλιά περίφρανη μ' ἐρώτησε με ζούλιε:
— Γιατί σ' ἀρέσουν κι' ἀγάπῃς τὰ ταπεινά ζουμπουλία;
Τὴ εὐμορφία καὶ μυρωδιὰ τοὺς βρίσκεις καὶ φροντίζεις
Πρὶν ἀπὸ τ' ἄλλα λούλουδα νὰ τὰ καλοποτίζεις;

Κ' ἐγὼ τῆς εἶπα:— Τ' ἀγαπῶ πολὺ τὰ ζουμπουλίακια
Γιατ' ἔχει κ' ἡ ἀγάπη μου ματάκια ζουμπουλένια.
— Γιατί λοιπὸν δὲν ἀγαπῆς καὶ τὰ τρανταφυλλίακια,
Ποῦ ἔχει κ' ἡ ἀγάπη σου χεῖλην τρανταφυλλένια;

— Τρανταφυλλιά μου ὄμορφη, δυὸ λόγια θὰ σοῦ πῶ:
Τὰ μυρωδάτά σου παιδιὰ κ' ἐκεῖνα τ' ἀγαπῶ.
Μὰ—μὴ θυμώνης καὶ σκορπῆς τὰ φύλλα σου στὸ χάμα,
Σ' ἐμὲν ἀρέσουν πλεῖστον τὰ μάτια ἀπ' τὸ στόμα...
(Σμύρνη) Δ. Σ.

— Ἡ ἐκ Λευκάδος Κυρία Δ. Σ. εὐρίσκει ὅτι ὑπάρχει ὁμοιότης μεταξὺ τοῦ ἐρωτήματος τῆς Ἑστίας καὶ τῆς ἐρωτήσεως ἣν ἡ ἴδια εἶχε κάμῃ ποτὲ πρὸς Γάλλον ὁμοτράπεζόν της, εἰάν προτιμᾷ τούτο τὸ ἔδεσμα ἢ ἐκεῖνο. Ὁ Γάλλος ἀπεκρίθη: «je préfère.. les deux.» Εἶχε λοιπὸν ὄρεξιν νὰ ἀποκριθῇ καὶ αὐτὴ ὅτι προτιμᾷ... καὶ ὠραῖοι ὀφθαλμοὶ καὶ ὠραῖον στόμα νὰ συνυπάρχωσιν εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ἀλλ' ἐπὶ τέλος ἀφ' οὗ τὴν στενοχωροῦμεν δίδει τὴν προτίμησιν εἰς τοὺς ὠραῖους ὀφθαλμούς «διότι οὗτοι διὰ τῆς ἀνευ λέξεως εὐγλωττίας των μᾶς λέγουν ἐνίοτε ὅσα καὶ τὸ ὠραιότερον στόμα ἀδυνατεῖ νὰ ἐκφράσῃ.»

— Ὁ ἐπαρχιώτης Ο. Ω. ἔδωκε παράξενον διατύπωσιν εἰς τὴν ταλάντευσιν ἐκείνην, περὶ τῆς ὁποίας ἐλέγομεν. Αὐτὸς προτιμᾷ «νὰ βλέπῃ εὐμορφα μάτια, ἀλλὰ νὰ ἀσπάζεται εὐμορφον στόμα.» Περὶ ἄλλο! διατὶ τάχα νὰ μὴ ἀνατρέψῃ καὶ τοὺς ὄρους; ἢ μήπως θὰ ἀσπάζεται εἰς τὰ τυφλά;

— Εἶνε ἀποφασιστικώτερος ὁ Κεφαλλῆν Κοσμι-

κίς, δικαιολογῶν πληρέστατα τὸ ψευδώνυμόν του. Ἴδου τί λέγει: «Ὅσακις ἀντικρύζω εὐμορφα μάτια δὲν προσέχω εἰς τὸ ἀσχημον στόμα. Ὅταν τὸ βλέμμα μου συναντήσῃ ἀσχημα μάτια, ἀποστρέφομαι εὐθὺς καὶ δὲν προσθάνω νὰ ἐκτιμήσω τὸ εὐμορφον στόμα.»

— Καὶ ὁ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τὸ Γελέκι, ἐξ Ἄνδρου «μάτια ὠραῖα προτιμᾷ» καὶ τὴν προτίμησίν του ἐκφράζει καὶ αἰτιολογεῖ ἐμμέτρως ἐπιμένον μάλιστα ὅτι «ἀπὸ τὸ στόμα τῶμορφο χίλιες φορές τὰ προτιμᾷ» καὶ ἀδιαφορεῖ «ἢ μαύρα εἶν' ἢ γαλανά, ἢ βαθὺ χρῶμα καστανά.»

— Καὶ θέλει λόγον ὅτι εἰς τὰ ὠραῖα μάτια πρέπει νὰ δοθῇ ἢ προτίμησις; «Ἐκεῖ ἰνδαλματίζεται ἢ εἰκὼν τῆς ψυχῆς», ὅπως λέγει ἐκ Παιραιῶς ὁ Γ. Ν. Κρ.

— «Ὁ μὴ προτιμῶν τὰ ὄμματα παντὸς ἄλλου μέρους τοῦ σώματος, βῶξ ἐκ Κυθήρων σεβαστὸς συνδρομητῆς τῆς Ἑστίας, στερεῖται ἀναμφισδητῆτως ὀμμάτων.»

Μακρὰ σειρά λοιπὸν ἀξιοτίμων κυρίων ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῶν ὀφθαλμῶν. Ἄς ἴδωμεν καὶ τὴν μειονοψηφίαν ἀποτελουμένην ὑπὸ δύο — πρᾶγμα παράδοξον! — ὑπὸ δύο γυναικῶν.

— Καὶ ἡ μὲν Σεμνὴ Χλῆ, ἐξ Ἀθηνῶν, «προτιμᾷ κοράλλινα χεῖλη καὶ μαργαρίτας ἐδόντας, ὅταν ἐκέρουον ὠραῖους λόγους ἔχοντας τὸ ἄρωμα ῥόδου.»

— Ἡ δὲ Εὐα τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶνε μᾶλλον ἀμειλικτος... Ἠξέυρατε τι γράφει: «Προτιμῶ εὐμορφον στόμα καὶ τὰ ὠραιότερα μάτια ἐξουδετεροῦνται ὑπὸ μέγρις ὄτων φθάνοντος στόματος ἢ ὑπὸ χεῖλῶν ἐξεχόντων ὡς δικόρυφον ὄρος. Καὶ οἱ μᾶλλον μικροὶ καὶ ἐσβεσμένοι ὀφθαλμοὶ ἐξωραίζονται διὰ μικροῦ καὶ ῥοδίνου στόματος ἢ διὰ διπλῆς σειρᾶς μαργαριτῶν καὶ ἀργυροῦ χυμοῦ γέλωτος. Εἰς τὴν καλλονήν τοῦ στόματος ἀποδίδεται βεβαίως καὶ γλυκεῖα φωνή.»

Ἄλλ' αἰ γινώμαι καὶ αἰ συμβουλαὶ τῆς Εὐας δὲν ὑπῆρξαν δυστυχῶς ποτὲ, ἀπὸ κτίσεως κόσμου, ἐπιτυχεῖς καὶ εὐτυχεῖς. Ἄν ἠθέλομεν νὰ παρατάξωμεν ἐδῶ ὅσους ὕμνους ἢ ποιήσεις καὶ ἢ σοφία ἀρχῆθεν ἐτόνισαν ὑπὲρ τῶν ὠραίων ὀφθαλμῶν, τόμοι ὀλόκληροι τῆς Ἑστίας δὲν θὰ ἐξῆρκον· ἀλλὰ τίς ποιητῆς, παρακολῶ, ὕμνησέ ποτε τὸ στόμα μόνον του κοῖ καθ' ἑαυτὸ; Ὅτι τὰ μάτια εἶναι τὸ ἰδανικώτατον μέρος τῆς ἀνθρωπίνης ὕλης οὔτε ἡ Εὐα θὰ ἀρνηθῇ— ἂν καὶ εἴμεθα βεβαῖοι πολὺ καλὰ τὸ γνωρίζει. Ἡ τέχνη, ἢ μίμησις δηλονότι τῆς ὕλικῆς φύσεως, ἀποδίδει ἄριστα καὶ ἀκριβέστατα καὶ τὸ κάλλιστον στόμα, ἀλλὰ οἱ ὀφθαλμοὶ, — περὶ τῶν ὠραίων πρόκειται — τῆς ψυχῆς οἱ λαμπτήρες, ὑπὸ οὐδεμιᾶς τέχνης ἀκριβῶς ἀναπαριστῶνται, οὐδὲ ὑπὸ τῆς τυπικωτάτης φωτογραφίας ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ ἥλιος κάμνει τοῦ τεχνίτου τὸ ἔργον ἂν ἀπολοῦνται: οἱ ὠραῖοι ὀφθαλμοὶ, ἀλλὰ δὲν φωτογραφοῦνται.

Τίνα δύναμιν ἔχουν τὰ μάτια πόσοι καὶ πόσοι δὲν ἔψαλαν! Ἀλλὰ ἐξ ὅλων αὐτῶν ἐν ποιημάτιον, θαυμάσιον κατὰ τὴν γνώμην μου, τοῦ Βαλαωρίτου θὰ παραθέσω ἐδῶ — δὲν ἀντέχω εἰς τὸν πειρασμόν:

Εἰς τὸ λεύκωμα τῆς Κας...

Μ' ἀρέσει μεσ' ἐστὴν ἀβυσσο τοῦ μαύρου τοῦ ματιοῦ σου
Νὰ βλέπω τὸ κυμάτισμα, Κυρά, τοῦ λοισμοῦ σου,
Καὶ νὰ ξανοίγω, Οὐράνω μου, μεσ' ἐς τὸ βαθὺ σκοτάδι
Ποῦ πλημμυρεῖ τὴν κόρη σου, τὸν φλογερὸν τὸν Ἄδη
Πῶκαφε ἀμέτρηταις καρδιαῖς. Μ' ἀγάπη σὲ θεωροῦσα
Κ' ἐκεῖ ποῦ παραμόνευα, κ' ἐκεῖ ποῦ καρτεροῦσα
Μὴν ἂν ἐκείνη τὴν νυχτιὰ προβάλλῃ καμμίαν ἀχτίδα,
Βαθειά, βαθειά, κατὰβαθα μοῦ φάνηκε πῶς εἶδα
Ἀπελπισμένη μιά ψυχὴ ἐς τὸ μελανὸ σου κύμα
Νὰ παραδέρη ἀνήσυχη, σὰν ζωντανὸς ἐς τὸ μνήμα.
Κι' ὅταν ἐξήτησα νὰ ἰδῶ ποῖος πνίγεται, Κυρά μου,
Ἦν τὸν κάτω κόσμο, ἐγνώρισα με τρόμο τῆ θεωρίας μου.

«Οἱ ὀφθαλμοὶ εἶνε ὄργανα ὀπτικά, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζεται ὁ Ἔρως διὰ νὰ μεγαλῶνῃ τὰς ἀρετὰς καὶ νὰ σμικρῶνῃ τὰς κακίας» κατὰ τὴν ὠραίαν εἰκόνα δὲν ἐνθυμοῦμαι τίνας συγγραφείως. Δι' αὐτῶν γίνεται ἡ πρώτη καὶ αὐτόματος συνεννόησις μεταξὺ δύο καρδιῶν, αἵτινες ἐπλάσθησαν διὰ νὰ ἀγαπηθῶσιν ἢ τοῦλάχιστον νὰ ἐκτιμηθῶσιν ἀμοιβαίως, διότι τὸ βλέμμα εἶνε ὁ αἰωνίως θελκτικὸς διερχομῆτος τῆς γυναικός, ὁ ὁποῖος εὐμενῶς ἀλλὰ καὶ ἀσφαλῶς συγχρόνως καὶ ἀκινδύνως διαδιβάσει ὅτι μυστηριωδῶς μὲν ἐγκλείει ἢ διάνοιά της, δὲν ἔχουν ὅμως τὴν τόλμην νὰ ἐκφράσωσι τὰ χεῖλη.

Ὁ Guy de Maupassant μὲ λυρισμὸν περιπαθέστατον — ἂν καὶ γράφῃ εἰς λόγον περὶν — ἐξαίρει καὶ ὕμνοлогεῖ τὸν ὀφθαλμόν: «Μυστήριον εἶνε ὁ ὀφθαλμὸς. Ὁ κόσμος ὅλος συγκεντρῶνεται εἰς αὐτόν, διότι αὐτὸς βλέπει τὸν κόσμον ὅλον καὶ τὸν ἀντανακλᾷ. Περιέχει τὸ σύμπαν, τὰ πράγματα καὶ τὰ ὄντα, τοὺς ὠκεανούς καὶ τὰ δάση, τὰς δύσεις τοῦ ἡλίου καὶ τοὺς

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Στοιχὴ εἰς τὴν οσηγορίαν. Ἀστειοτάτη βεβαίως εἰς πάντα Εὐρωπαϊὸν φαίνεται ἡ ἐθιμοταξία τῶν Σινῶν καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, μάλιστα δὲ ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίαις. Διότι γενικὸς κανὼν καλῆς συμπεριφορᾶς νομίζεται νὰ ὁμιλῇ ἐκαστος μεθ' ὑπερβολικῶν μὲν ἐπαίνων περὶ πάντων τῶν ἀναφερομένων εἰς ἐκεῖνον μεθ' οὐ συνδιαλέγεται, μετὰ μεγίστης δὲ καταφρονήσεως περὶ ἑαυτοῦ, ἐπειδὴ ἄλλως θεωρεῖται εἰς ἄκρον ἀγροίκου. Οὕτω π. χ. ἂν συναντηθῶσι δύο ἀγνωστοὶ πρὸς ἀλλή-

ἀστέρας, τὴν τέχνην, τὰ πάντα, τὰ πάντα βλέπει, τὰ συλλέγει καὶ τὰ φέρει μαζί του. Περιλαμβάνει δὲ ἀκόμη καὶ κάτι περισσύτερον, τὴν ψυχὴν, τὸν ἀνθρωπὸν τὸν σκεπτόμενον, τὸν ἀνθρωπὸν τὸν ἀγαπῶντα, τὸν ἀνθρωπὸν τὸν γελῶντα, τὸν πασχόντα! Παρατηρήσατε τὰ γαλανά μάτια τῶν γυναικῶν (ὁ συγγραφεὺς μεροληπεῖ ὑπὲρ τῶν γαλανῶν, ἀλλ' ἀδιάφορον), ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἶνε βαθεῖα ὡς ἡ θάλασσα, μεταδιδόντα ὡς ὁ οὐρανός, τῶσον γλυκά, τῶσον γλυκὰ ὅσον αἱ αὖραι, τῶσον γλυκὰ ὅσον ἡ μουσικὴ καὶ τὰ φιλήματα, τὰ ὁποῖα εἶνε καθαρὰ καὶ τῶσον διαφανῆ, ὥστε βλέπεις τί εἶνε ὀπισθῆν των, βλέπεις τὴν ψυχὴν (ὁ συγγραφεὺς παραφέρεται ὀλίγον, διότι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον λέγει δὲν συμβαίνει πάντοτε), τὴν γαλανὴν ψυχὴν, ἣτις τὰ χρωματίζει, τὰ ἐμφυχώνει καὶ τὰ ἀποθεώνει. Διότι, καί, ἡ ψυχὴ ἔχει τὸ χρῶμα τοῦ βλέμματός, μόνῃ ἢ γαλανῇ ψυχῇ φέρεται μεθ' ἑαυτῆς τὸ ὄνειρον... Ὁ ὀφθαλμὸς πίνει τὴν φαινομενικὴν ζωὴν καὶ με αὐτὴν τρέφει τὴν διάνοιαν. Πίνει τὸν κόσμον, τὸ χρῶμα, τὴν κίνησιν, τὰ βιβλία, τὰς εἰκόνας, ὅτι εἶνε ὠραῖον καθὼς καὶ ὅτι εἶνε ἀσχημον καὶ ὅσα αὐτὰ τὰ μετασχηματίζει εἰς ἰδέας. Καὶ ὅταν μᾶς ἀτενίζῃ, μᾶς δίδει τὸ αἰσθημα μίᾳς χιμαιρικῆς εὐτυχίας ἢ ὁποῖα δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆς. Μᾶς κάμνει νὰ προαισθανώμεθα ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα θὰ ἀγνοοῦμεν...»

Εἶνε, πιστεύω, καιρὸς νὰ παύσω, διότι ἤρχισα νὰ λησμονῶ τὸ καθήκον... τοῦ ἀπλοῦ εἰσηγητοῦ καὶ νὰ γίνωμαι ὕμνητῆς τῶν ὀφθαλμῶν καὶ νὰ ζητῶ νὰ ἐπιβάλλω τὴν γνώμην μου με κίνδυνον καὶ νὰ διαγκασθῶ ὑπὸ τῶσων ἀδικουμένων ἴσως στομάτων. ...

Ποῖον εἶνε τὸ ἐντιμὸν ὄνομα, τὸ ὅποιον ἔχει τὸ εὐτύχημα νὰ φανερώνηταις ἀρετὰς ἐσοχωτάτος ἀνδρός ὁποῖος σὺ;— Ἡ ἀθλία καὶ ἐλευσινὴ ὀνομασία ἐμοῦ τοῦ ταπεινοτάτου δούλου σου εἶνε Βόγκ. Ἡ λέξις τημαίνει λαμπυρίδα, ὅμως τὸ ὄνομά μου δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν με αὐτὴν τὴν σημασίαν τῆς λέξεως, ἀλλὰ με τὴν δευτέραν, ἣτις πολυταισσοῦκαλον.— Πόσα εὐειδέστατα καὶ χαριέστατα καὶ εὐφρέστατα τέχνα ἔχεις;— Ἐχω πέντε ζωῦφια ἀσχημότερα ἀπὸ πιθήκους, τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε ἄξια νὰ ξυλοφορτῶνται πολλὰκις τῆς ἡμέρας ἢ ἐλευσινὴ καμποῦρά των ἀπὸ τὸν οὐτιδανὸν δουλὸν σου.

Ἄντα, ἄλλα ἰδεῶν. Ἀγαπητὴ μου φίλε, ἐλεγέ ποτε ὁ Αἶνε πρὸς τὸν Θεόφιλον Γωτιέ, ἐπισκεφθέντα αὐτόν, νὰ μὴ ἀπορήσῃς ἂν ἀκούσῃς νὰ σοὶ εἶπω ἀνοησίας. Ἦτο πρὸ ὀλίγου ἐδῶ ὁ βιουλεντῆς κ. Χ. καὶ ἀντηλάξαμεν τὰς ἰδέας μας.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Ἐπὶ τοῦ ἐν Λονδίῳ ἐστημένου αἰγυπτιακοῦ ὀβελίσκου, τοῦ ἐπικληθέντος «Βελόνης τῆς Κλεοπάτρας» ἤρχισεν ἤδη νὰ φαίνεται ἡ δυσμενὴς ἐπήρεια τοῦ ὕγρου καὶ ψυχροῦ κλίματος. Τὸ ἀρχαῖον μνημεῖον ὅπερ ἐπὶ χιλιετηρίδας διετηρήθη ἀνέπαφον βαίνει νῦν γοργῶς πρὸς φθοράν, δὲν εἶνε δὲ μακρὰν ἢ ἡμέρα καθ' ἣν θὰ ἐξκαλιερωθῶσιν ἐντελῶς αἱ ἐπὶ τοῦ ὀβελίσκου ἱερογλυφικαὶ ἐπιγραφαί.

Συγκοινωνία. Ἡ διεύθυνσις τῶν γερμανικῶν σιδηροδρόμων κατεσκεύασεν ἰδιαιτέρα βαγόνια πρὸς μετα-

φορὰν ἀσθενῶν. Ταῦτα προστίθενται εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν συρμὸν κατὰ παραγγελίαν γινομένην ἐγκαίρως, μισθοῦται δ' ἕκαστον ἀντὶ ποσοῦ ἴσου πρὸς τὴν τιμὴν 12 εἰσιτηρίων πρώτης θέσεως.

Φιλολογικά. Ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία ἀπένευμε βραβεῖον διςχιλίων φράγκων εἰς τὸν καθηγητὴν Paul Girard διὰ τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ περὶ ἀγωγῆς τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὸν Ε' καὶ τὸν Δ' αἰῶνα π. Χ. Ἡ αὐτὴ δ' Ἀκαδημία ἐβράβευσε διὰ 1500 φρ. τὸ περὶ Ἀνωίνου τοῦ Εὐσεβοῦς καὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ σύγγραμμα τοῦ Lacour-Gayet, καὶ διὰ 1000 φρ. τὴν λυρικήν συλλογὴν Dans ma nuit τῆς τυφλῆς ποιητρίας Βέθνας Γαλλέρο.

Ἐταιρίαι καὶ συλλογοί. Ἀπὸ τῆς 1 Ἰουνίου (ν) συνεδριάξαι ἐν Ἀνωβέρῳ τὸ ὄγδοον συνέδριον τῶν Γερμανῶν ἐλευθεροφρόνων, προεδρεῖ δ' αὐτοῦ ὁ διάσημος καθηγητὴς Βύχνερ, ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μεταφρασθέντος βιβλίου περὶ Δυνάμεως καὶ ὕλης.

— Εἰς Παρίσιον συνήλθε συνέδριον τῶν ἐν Γαλλίᾳ φιλολογικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν συλλόγων καὶ ἐταιριῶν, ἐν ᾧ διακριθέντι εἰς τμήματα ἀνεγνώσθησαν πολλὰ διατριβὰ καὶ συνεζητήθησαν πολλὰ ἐπιστημονικὰ θέματα. Τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου ἐκήρυξεν ὁ ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαίδευσως δι' εὐγλώττου ἀγορεύσεως.

— Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ προτεγοῦς Αὐγούστου θὰ συνέλθῃ εἰς Μόναχον τὸ διεθνὲς συνέδριον τῶν στενογράφων. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ θὰ γείνη πανηγυρικῶς ἡ ἀποκάλυψις τοῦ μνημείου τοῦ Γάβελσβεργ, τοῦ εὐρετοῦ τοῦ συστήματος τῆς στενογραφίας, ὅπερ εἶνε νῦν ἐν χρήσει καθ' ἅπασαν τὴν Γερμανίαν, ἐν Ἑλλάδι καὶ πολλὰ ἄλλα τῆς Ἀμερικῆς.

Δημόσια ἔργα. Τῇ 20/1 Ἰουνίου ἐκηρύχθη ἐν Βρέμῃ ἡ ἐναρξίς ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς ἐκθέσεως τῆς Βορειοδυτικῆς Γερμανίας. Ἡ ἐκθεσις αὕτη εἶνε ἡ σπουδαιότατη τῶν ἐκθέσεων μέχρι τοῦδε ἐν Γερμανίᾳ γενομένων ἐμπορικῶν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκθετῶν ἀνέρχεται εἰς 1500.

Θεατρικά. Ἐν τῷ λεγομένῳ Ἐλευβέρῳ θεάτρῳ τῶν Παρισίων παρεστάθη τὸ τρίπρακτον δράμα τοῦ Νορβηγοῦ ποιητοῦ Ἰβσεν «οἱ Βοϊκόλακες», κατὰ μετάφρασιν ἐκ τῆς νορβηγικῆς τοῦ Ροδόλφου Δαρξάν.

— Ἐν τῷ Παρισίνῳ μεγάλῳ Θεάτρῳ τοῦ Μελοδράματος παρεστάθη μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας ἡ Ζαΐρα νῆον δίπρακτον μελοδράμα, τοῦ νεαροῦ μελοποιῦ Veronge de la Nux. Τὸ κείμενον τοῦ μελοδράματος, οὗ ἡ ὑπόθεσις ἐλήφθη ἐκ τῆς ὁμωνύμου τραγωδίας τοῦ Βολταίρου, ἐποιήθη ὑπὸ Ἐδουάρδου Βλῶ καὶ Λουί Βεσσόν.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἐρρικός Στάνλεϋ. Ὁ διάσημος ἑρευνητὴς τῆς Ἀφρικῆς Ἐρρικός Μόρτον Στάνλεϋ, οὗ τὸ ὄνομα περιλάλητον ἐγένετο ἐπ' ἐσχάτων ἰδίως μετὰ τὴν ἐπιτυχὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀταπειθῆς αὐτῷ ἐντολῆς πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Ἀφρικῆς κινδυνεύοντος Εὐρωπαϊοῦ Ἐμὴν πασσᾶ, ἐγεννήθη τῷ 1843 ἐκ πατρὸς Ἀγγλοῦ τὴν ἐθνικότητα. Ἰγνηρετήσας ἐν ἔτει 1861 ὡς ἐθελοντὴς κατὰ τὸν ἐμφύλιον Ἀμερικανικὸν πόλεμον εἰς τὸν στρατὸν τῶν Βορείων, ἐταξείδευσε μετὰ τὸ πέρας τοῦ πολέμου εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ὡς ἀνταποκριτὴς ἀμερικανικῶν ἐφημερίδων, τῷ δὲ 1867 ἠκολούθησε τὸν Ἀγγλικὸν στρατὸν ἐν τῇ εἰς Ἀθησσηνίαν ἐκστρατείᾳ, ὡς ἀνταποκριτὴς τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ἰόρκης». Ὁ μεγαλεπήβολος τῆς ἐφημερίδος ταύτης ἰδιοκτήτης ἀνέβησεν εἰς αὐτὸν μετ' ὀλίγον, νὰ εὐρῇ τὸν ἄλλον ὀνομαστὸν ἑρευνητὴν τῆς Ἀφρικῆς Λιβίγκστονα οὗ ἠγνωεῖτο ἡ τύχη. Φθὰς δὲ κατ'

Ἰανουάριον τοῦ 1871 εἰς Ζανζιβάρην κατώρθεσε νὰ εὐρῇ τὸν Λιβίγκστονα κατὰ Νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, καὶ κατὰ τὸν Μάιον τοῦ 1872 ἐπανήλθεν εἰς τὴν παρλιαν. Ἡ ἐπιτυχία τῆς ἀποστολῆς ταύτης, ἣν γραφικώτατα περιέγραψεν ἐν τῷ συγγράμματι του. « Πῶς εὐρὸν τὸν Λιβίγκστονα », παρῴρησε τὸν διευθυντὴν τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ἰόρκης» συνεταιρισθέντος μετὰ τοῦ «Ἡμερησίου Τηλεγράφου» τοῦ Λονδίνου, ν' ἀναθέσῃ, εἰς τὸν Στάνλεϋ νέαν ἀποστολὴν πρὸς ἐξερεύνησιν τῆς ἐνδοτέρας Ἀφρικῆς. Ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου δὲ τοῦ 1874 μέχρις Αὐγούστου τοῦ 1887, ὅτε ἐφθασεν εἰς τὸ Κάτω Κόγκον, ὁ Στάνλεϋ ἠγούμενος πολυαριθμοῦ συνοδείας, ἐξερεύνησε μέχρι μέρος ἰδίᾳ τῆς κατὰ τὸν Ἰσημερινὸν Ἀφρικῆς, τὸ δ' οὐσιωδέστατον καὶ θετικώτατον πόρισμα τῆς ἐκστρατείας του ἐκείνης καὶ τῶν μετέπειτα ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν αὐτοῦ γενομένων συμπληρωτικῶν ἐρευνῶν, ὑπῆρξεν ἡ ἰδρυσις ἐν Ἀφρικῇ τοῦ μεγάλου Ἐλευθεροῦ Κράτους τοῦ Κόγκου, τοῦ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ βασιλέως τοῦ Βελγίου τεθέντος. Καὶ ἡ νίκη δ' αὐτοῦ ἐκστρατείας πρὸς διάσωσιν τοῦ Ἐμὴν, διετίαν περίπου διαρκέσασα, ὑπῆρξε γονιμωτάτη εἰς γεωγραφικὰ ἀνακαλύψεις, τὰς ὁποίας λεπτομερῶς θὰ ἐκθέσῃ ὁ ἀκαταπόνητος περιηγητὴς ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς ἐκστρατείας ταύτης, ἣς ἀνηγγέλθη ἡ προσεχὴς ἐκδοσις.

Ἐνδιαφέροντα ἀναγνώσεις. Ἡ εἰκὼν αὕτη, ἣτις ἐκτεθεῖσα ἐν τῇ Ὀλυμπιακῇ ἐκθέσει τοῦ 1888 ἐθαυμάσθη ὑπὸ τῶν ἐπισκεπτῶν καὶ ἐβραβεύθη ὑπὸ τῶν ἑλλανοδικῶν, εἶνε ἔργον τοῦ διαπρεποῦς Ἑλλήνου καλλιτέχου κ. Γ. Ἰακωβίδου, ἀποκατεστημένου νῦν ἐν Μονάχῳ. Ἡ εἰκὼν παριστᾷ δύο νεάνιδας κρατούσας τεύχος τῆς «Πασχαλινῆς Ἀκροπόλεως» καὶ ἀναγινωσκούσας μετὰ προφανοῦς ἐνδιαφέροντος καὶ εὐχαριστήσεως ἣτις ζωγραφεῖται ζωηρότατα ἐπὶ τῶν μορφῶν αὐτῶν.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Στρατιωτικὴ θεωρία. Λογίαι πρὸς νεοσυλλέτους. Ὁ στρατιώτης πρέπει μὲ ἄλλους λόγους νὰ τῶχῃ τὸ τουφεκί σὺν γυναίκα του! Ἀλλὰ δὲν θὰ πῇ τάχα γι' αὐτὸ πῶς ἔμπορεῖ καὶ νὰ τὸ κακομεταχειρίζεται.

Μικρὰ διαφορά. — Καὶ πρέπει νὰ καμαρώνῃς, φίλε μου, ποῦ ἔχεις τέσσαρες κόρας τὴν μιὰ εὐμορφότερη ἀπ' τὴν ἄλλη. — Ναι, μ' ἀν ταῖς πάρης ἄλλοιῶς τὴ μιὰ ἀσχημότερη ἀπ' τὴν ἄλλη.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὅσαι γυναῖκες ἐπιθυμοῦσι μᾶλλον νὰ ἄρχωσιν ἀνδρῶν ἀνοήτων ἢ νὰ ὑπακούωσιν εἰς φρονίμους ἄνδρας, ὁμοιάζουσι διαβάτην, ὅστις θὰ ἐπρωτίμα νὰ ὁδηγῇ τυφλοῦς ἢ νὰ ἀκολουθῇ βλέποντας.

*

Ἡ λήθη εἶνε ἀκουσία συγχώρησις.

*

Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι ἐπαινοῦν ἐνθουσιωδῶς τὰ σοβαρὰ βιβλία καὶ ἀποφεύγουσιν τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ζαχαρωμένα κεράσια ἢμπορεῖ νὰ κατασκευασθῇ ἕκαστος κατὰ τὸν ἐξῆς ἀπλούστατον τρόπον: Βράζει ἐντὸς λέβητος ζάχαριν ἐντὸς δὲ ταύτης βραζομένης βυθίζει τὰ κεράσια, τὰ ὅποια κρατεῖ προσδεδεμένα ἀπὸ τῶν μίσπων των καὶ τὰ ἀφίνει μόνον στιγμὰς τινας κατόπισιν τὰ ξηραίνει βραδὴς χωρὶς νὰ ἐκβιάσῃ τὴν ἀποξήρανσιν καὶ τὰ φυλάττει ἐντὸς κουτίων ξυλίνων ἢ ἐκ λευκοσιδήρου. Ὅχι ἐρημητικῶς ἀλλ' ὅπως δὴποτε καλῶς κλεισμένων.

Σπρος

Ἡγελάου